

Ett steg på väg

Kartläggning av de lokala brottsförebyggande råden

RAPPORT 2005:15

Brå – centrum för kunskap om brott och åtgärder mot brott

Brottsförebyggande rådet (Brå) verkar för att brottsligheten minskar och tryggheten ökar i samhället. Det gör vi genom att ta fram fakta och sprida kunskap om brottslighet, brottsförebyggande arbete och rättsväsendets reaktioner på brott.

Denna rapport kan beställas hos bokhandeln eller hos
Fritzes Kundservice, 106 47 Stockholm. Telefon 08-690 91 90,
fax 08-690 91 91, e-post order.fritzes@nj.se

Produktion:
Brottsförebyggande rådet, Information och förlag,
Box 1386, 111 93 Stockholm. Telefon 08-401 87 00, fax 08-411 90 75,
e-post info@bra.se

Brå på Internet www.bra.se

ISSN 1100-6676, ISBN 91-38-32226-9

Författare: Charlotta Gustafsson, Solveig Hollari

Omslag: Britton & Britton

Omslagsfoto: Marie Swartz

Tryck: Edita Norstedts 2005

© Brottsförebyggande rådet 2005

Innehåll

FÖRORD	5
SAMMANFATTNING	6
Polisen och kommunen har störst inflytande i råden	7
Alkohol- och drogförebyggande arbete med ungdomar är vanligt	8
Det kunskapsbaserade brottsförebyggande arbetet kan utvecklas	8
Små resurser, svagt engagemang och bristande legitimitet upplevs ofta som problem	9
De lokala råden efterfrågar ett utökat och fördjupat stöd från Brå	9
Lokala råd som har funnits länge fungerar bäst	9
INLEDNING	11
DE LOKALA BROTTSFÖREBYGGANDE RÅDEN I UNDERSÖKNINGEN	19
De lokala rådens omfattning och spridning	20
De lokala rådens sammansättning och organisation	21
Arbetets innehåll och inriktning	24
Kunskapsbaserat brottsförebyggande arbete	27
BRÅ:S STÖD TILL DE LOKALA RÅDEN	32
Brå:s stöd fungerar bra men kan utökas	32
Webbplatsen <i>Lokalt arbete</i> har många besökare	32
Brå:s ekonomiska stöd är uppskattat	33
De lokala råden efterfrågar en utveckling av kunskapsstödet	34
AVSLUTANDE DISKUSSION	35
BILAGOR	40
Bilaga 1. Enkät	40
Bilaga 2. Statliga myndigheters representation i de lokala råden	55
Bilaga 3. Kommunala och landstingskommunala enheters representation i de lokala råden	56
Bilaga 4. Föreningars, företags och övrigas representation i de lokala råden	57
ENGLISH SUMMARY	58

Förord

För snart tio år sedan publicerades det nationella brottsförebyggande programmet *Allas vårt ansvar*. Syftet med programmet var att uppmuntra och motivera kommunerna att starta och utveckla lokalt brottsförebyggande arbete. Sedan dess har många av landets kommuner och flera av städernas stadsdelar inrättat lokala brottsförebyggande råd.

En viktig uppgift för Brottsförebyggande rådet (Brå) är att stödja och stärka lokalt brottsförebyggande arbete. Materialet som denna rapport bygger på är en enkätundersökning som genomfördes hösten år 2004 av enheten för lokalt brottsförebyggande arbete vid Brå. Skriften beskriver de lokala rådens organisation och verksamhet. I rapporten analyseras också vilka förutsättningar de lokala råden behöver för att systematiskt kunna arbeta för att minska brottsligheten och öka tryggheten i lokalsamhället.

Rapporten ger en fördjupad kunskap om hur det lokala brottsförebyggande arbetet bedrivs och har utvecklats. Förhoppningen är att den ska inspirera lokala aktörer i deras arbete. Skriften kommer även att vara ett viktigt underlag för att utveckla och förbättra Brå:s fortsatta stöd till det lokala brottsförebyggande arbetet.

Författare till rapporten är fil.mag. Charlotta Gustafsson och fil.lic. Solveig Hollari, verksamma vid Brå. De har även svarat för utformningen och genomförandet av undersökningen.

Stockholm i november 2005

Jan Andersson
Generaldirektör

Lars Alexandersson
Enhetschef

Sammanfattning

År 1996 presenterade regeringen det nationella brottsförebyggande programmet *Allas vårt ansvar*.¹ Syftet med programmet var att förstärka och utveckla det brottsförebyggande arbetet i landet. Sedan programmet presenterades har många kommuner och stadsdelar, i enlighet med intentionerna i programmet, organiserat det lokala brottsförebyggande arbetet i så kallade lokala brottsförebyggande råd. Andra har valt att bedriva det brottsförebyggande arbetet inom andra samverkansformer som exempelvis folkhälsoråd, trygghetsråd eller drogförebyggande råd. I dag finns närmare trehundra lokala brottsförebyggande råd i Sveriges kommuner och stadsdelar i Stockholm, Göteborg och Malmö.

Inom Brottsförebyggande rådet (Brå) har enheten för lokalt brottsförebyggande arbete till uppgift att utveckla och stödja verksamheten i de lokala brottsförebyggande råden eller motsvarande samverkansformer. Enheten ska också verka för att ge de lokala råden utökade kunskaper och bättre arbetsmetoder.

Syftet med denna kartläggning är att undersöka hur de lokala råden har utvecklats och organiserats. Kartläggningen syftar dessutom till att ta reda på vilken sorts stöd som de lokala råden behöver för att kunna utföra sina uppgifter. Det har varit naturligt att relatera undersökningen till de intentioner som presenterades i *Allas vårt ansvar*.

Kartläggningen grundar sig i huvudsak på enkäter som sändes ut under hösten 2004 och dess resultat bygger främst på svar från lokala råd i Sveriges kommuner och lokala råd i stadsdelarna i Stockholm, Göteborg och Malmö. De 232 brottsförebyggande råd, som besvarat enkäten och uppgivit att de bedriver ett lokalt brottsförebyggande arbete, utgör 80 procent av de lokala råd som myndigheten år 2005 har kännedom om.

De 232 lokala råd som undersöks i rapporten är spridda över landet. I Dalarna uppger alla kommuner att de har ett lokalt råd eller motsvarande samverkansform. I Örebro, Östergötland, Västernorrland, Kalmar och Blekinge län uppger de flesta kommuner att de har inrättat lokala brottsförebyggande råd. Men i Västerbotten har endast två kommuner av 15 uppgett att de har ett lokalt brottsförebyggande råd. Även i Jämtland, Kronoberg, Norrbotten, Värmland, Södermanland och Uppsala uppger förhållandevis få kommuner att de har lokala råd. Denna ojämna fördelning förklaras delvis av att organiseringen av det lokala brottsförebyggande arbetet inte ser likadan ut över hela landet. I exempelvis Värmland bedrivs ett övergripande regionalt brottsförebyggande arbete av ett centralt råd.

Knappt hälften av de lokala råden inrättades före år 2000 och har kommit en bit på väg i det lokala brottsförebyggande arbetet. Kartläggningen visar också att det finns variationer mellan råden när det gäller deras aktivitet och vilka förutsättningar de har för att bedriva lokalt brottsförebyggande arbete.

---

¹ Justitiedepartementet (1996). *Allas vårt ansvar. Ett nationellt brottsförebyggande program*. Ds 1996:59. Stockholm. Allmänna förlaget.

Polisen och kommunen har störst inflytande i råden

Två tredjedelar av de lokala brottsförebyggande råden i kommunerna är placerade direkt under kommunstyrelsen eller kommunledningen. I de lokala råden finns dessutom alltid kommunen representerad genom en tjänsteman och/eller en politiker.

Kommunstyrelsen och socialförvaltningens representanter tycks ha ett betydande inflytande över det brottsförebyggande arbete som genomförs lokalt i landet. Polisen är den vanligaste icke-kommunala representanten i de lokala råden. Denna myndighet är representerad i 88 procent av de lokala råden och drygt hälften av dessa representanter uppges ha stort mandat att besluta för sin huvudmans räkning. Dessutom uppger en stor majoritet av råden att de samarbetar med polisen i ganska eller mycket stor utsträckning. När råden ska välja insatser är det många gånger polisens händelserapporter som ligger till grund för valen och de kartläggningar som råden gör består ofta av sammanställningar av polisens brottsstatistik.

Universitetens och högskolornas roll i det brottsförebyggande arbetet är inte framträdande. På en direkt fråga om rådet samarbetar med universitet eller högskola svarar knappt en femtedel av råden att så är fallet. Detta samarbete består i allmänhet av att ett universitet eller en högskola hjälper till med att göra en kartläggning av hur brottsproblemen ser ut lokalt. Samarbetet kan också ske genom att ett universitet eller en högskola hjälper till med att konstruera och genomföra en utvärdering av ett genomfört brottsförebyggande projekt. De regionala skillnaderna är dock stora. Lokala brottsförebyggande råd i Göteborgs och Malmös stadsdelar samt lokala råd i större städer har oftare ett samarbete med den akademiska världen än övriga lokala råd.

Nästan hälften av de lokala brottsförebyggande råden säger att de ingår i ett nätverk med andra lokala råd. En lika stor andel uppger att det finns ett övergripande arbete på regional nivå, förutom det som bedrivs av polisen, för att stimulera det brottsförebyggande arbetet i kommunen. De lokala råd som ingår i ett nätverk och de lokala råd som säger att det finns ett övergripande arbete på regional nivå överlappar delvis varandra. Sammantaget är fyra av fem lokala råd i undersökningen delaktiga i ett utbyte med andra lokala råd eller deltar i någon form av regionalt övergripande brottsförebyggande arbete.

Nästan hälften av de lokala råden i undersökningen uppger att kommunen eller stadsdelen under år 2004 avsatt särskilda ekonomiska resurser, förutom lönekostnader och administrativa kostnader, för det brottsförebyggande arbetet som bedrivs i de lokala råden. I dessa fall avsätts vanligen 50 000 kronor eller mindre. Det bör dock påpekas att det, vid sidan av de lokala råden, också bedrivs ett löpande brottsförebyggande arbete, som kanske inte benämns brottsförebyggande, även inom andra reguljära verksamheter.

I de flesta kommuner och stadsdelar arbetar den som är ansvarig för det brottsförebyggande arbetet ofta mindre än en dag per vecka med sådant

arbete. Var tionde kommun eller stadsdel uppger att de har avsatt en heltidstjänst för brottsförebyggande frågor.

Alkohol- och drogförebyggande arbete med ungdomar är vanligt

Två tredjedelar av de lokala råden i kommunerna och stadsdelarna uppger att de har genomfört någon praktisk brottsförebyggande insats under det senaste året. Oftast arbetar de lokala råden alkohol- och drogförebyggande samt mot bilbrott, det vill säga tillgrepp ur, från eller tillgrepp av bil. I regel har de genomförda insatserna handlat om att sprida information med hjälp av foldrar, föreläsningar, medier eller olika former av kampanjer. Många lokala råd arbetar dessutom med exempelvis trygghetsvandringar, förbättring av belysning eller riktade insatser mot ungdomar under högriskhelger.

Enligt de lokala råden påverkas val av åtgärder och insatser framför allt av om det finns en handlingsplan eller ett brottsförebyggande program. En annan viktig faktor för valet av insatsområde är brottsstatistik. Men det är också vanligt att enskilda ledamöter eller information från fältet påverkar de lokala råden när de ska bestämma vilka brottsproblem de ska arbeta med och vilka åtgärder som ska genomföras.

Det kunskapsbaserade brottsförebyggande arbetet kan utvecklas

För att veta om de genomförda åtgärderna har lett till önskat resultat eller inte bör man göra en uppföljning eller utvärdering av dem. Med uppföljning menas ett mindre omfattande försök att studera utfallet av ett projekt eller en åtgärd. En utvärdering är ett mer utvecklat försök att studera resultatet av en verksamhet. Det kan handla om en processutvärdering där man granskar de valda arbetsmetoderna, hur de har genomförts och hur de har fungerat. Det kan också handla om en effektutvärdering där man undersöker vilka effekter som har uppnåtts.

De lokala brottsförebyggande råden följer i viss utsträckning upp och utvärderar genomförda insatser. Drygt hälften av de lokala råd som gjort någon praktisk brottsförebyggande åtgärd under det senaste året svarar att de också hade gjort någon form av uppföljning eller utvärdering av åtgärden.

Resultaten av de utvärderingar och uppföljningar som gjorts tycks ha inflytande över den fortsatta verksamheten. Sex procent av de lokala råd som har följt upp eller utvärderat sin insats, säger att resultatet har påverkat det fortsatta arbetet i mycket stor utsträckning. Ytterligare drygt hälften av de lokala råden upplever att uppföljningen eller utvärderingen har påverkat det fortsatta arbetet i ganska stor utsträckning.

Små resurser, svagt engagemang och bristande legitimitet upplevs ofta som problem

En tredjedel av de lokala råd som besvarat enkäten menar att de i ganska eller mycket stor utsträckning lyckas med uppgiften i det lokala brottsförebyggande arbetet. Ytterligare drygt hälften av råden tycker att de i viss utsträckning lyckas med uppgiften.

När de lokala råden beskriver vilka problem de står inför i det brottsförebyggande arbetet är brist på resurser och svagt engagemang de mest återkommande svaren. Det bristande engagemanget finns enligt många enkätsvar hos medborgarna, polisen och den kommunala organisationen. Det tycks som att många lokala råd därigenom upplever sig sakna stöd och legitimitet för sitt arbete. Flera lokala råd nämner också att bristen på kontinuitet skapar problem när det gäller att arbeta långsiktigt.

De lokala råden efterfrågar ett utökat och fördjupat stöd från Brå

Brå erbjuder olika former av stöd till de lokala råden och andra brottsförebyggande aktörer. Bland skriftliga stödformer kan nämnas idéskrifter, rapporter, tidskriften *Apropå* samt olika former av brottsstatistik. Dessutom sprids artiklar och annan information genom avdelningen *Lokalt arbete* på Brå:s webbplats. Myndigheten anordnar även nätverksträffar, seminarier och utbildningar i kunskapsbaserat brottsförebyggande arbete samt arrangerar en större nationell konferens varje år. Dessa stöd är tämligen välkända hos de lokala råden. Det stöd som uppges användas i störst utsträckning är Brå:s idéskrifter och rapporter samt artiklar och övriga texter på myndighetens webbplats. Myndighetens egna mätningar visar också att *Lokalt arbete* är den mest välbesökta avdelningen på Brå:s webbplats. Många lokala råd tycks också uppskatta Brå:s ekonomiska stöd och vill att myndigheten ska fortsätta med detta.

Samtidigt är det förhållandevis många lokala råd som säger att de vill få mer hjälp av Brå. Flera lokala råd vill exempelvis få hjälp med att utforma övergripande brottsförebyggande program. De lokala råden tycker också att det är viktigt att få hjälp av Brå för att höja sin kompetens. De vill lära sig mer om metoder och teorier som kan ligga till grund för det lokala brottsförebyggande arbetet. Många lokala råd skulle också vilja att Brå i större omfattning än nu sprid aktuella forskningsresultat och goda exempel på lokalt brottsförebyggande arbete. Några lokala råd efterfrågar också ett praktiskt och handfast kunskapsstöd från Brå där rådgivare eller inspiratörer från myndigheten ger förslag på brottsförebyggande metoder eller åtgärder.

Lokala råd som har funnits länge fungerar bäst

Enligt enkätsvaren tycks de lokala brottsförebyggande råd som har funnits en längre tid generellt fungera bättre än lokala råd som har funnits en kort

tare tid. Förutom att de har tätare mötesverksamhet, har de oftare genomfört kartläggningar och upprättat program och handlingsplaner för sitt arbete. Äldre lokala råd har också oftare genomfört brottsförebyggande åtgärder under det senaste året och de följer oftare upp eller utvärderar sina projekt än yngre lokala råd. Dessutom uppger äldre lokala råd oftare än yngre lokala råd att de har lyckats bra med sin uppgift. Flera av de äldre lokala råden är belägna i större städer. Dessa lokala råd är också mest aktiva när det gäller att söka ekonomiskt stöd.

Rent generellt tycks det i dag dock finnas stora utvecklingsmöjligheter både när det gäller att skapa ny kunskap om verksamma brottsförebyggande metoder och när det gäller att använda sig av den kunskap som redan finns. Många lokala råd är tämligen unga och behöver även i framtiden hjälp med att höja sin kompetens så att det lokala brottsförebyggande arbetet förbättras och bedrivs på ett mer planmässigt och strukturerat sätt.

Brå:s stöd till de lokala brottsförebyggande råden kommer därför att utvecklas och förbättras. Myndigheten arbetar redan i dag med att förbättra och effektivisera det lokala brottsförebyggande arbetet genom att tillhandahålla ekonomiskt och kunskapsmässigt stöd till de lokala brottsförebyggande råden. Det arbetet kommer att utvecklas. Även när det gäller regionalt samarbete mellan de lokala råden, tycks det finnas stora möjligheter till utveckling.

Som framgår av den avslutande diskussionen har det lokala brottsförebyggande arbetet utvecklats mycket under de år som har gått sedan Allas vårt ansvar presenterades. Skillnaden mellan äldre och yngre lokala råd är dock betydande. Många lokala råd lever ännu inte upp till intentionerna i det nationella brottsförebyggande programmet. Exempelvis tycks flera lokala råd endast i liten omfattning ha förmått att engagera det omgivande samhället i det lokala brottsförebyggande arbetet.

Med beaktande av intentionerna i Allas vårt ansvar kan konstateras att så gott som inget lokalt råd uppger att de arbetar med återfallsbrottslighet, som står för en stor del av den så kallade mängdbrottsligheten. Denna brottslighet drabbar människor i deras vardag och en minskning av den är ett viktigt medel för att öka människors trygghet.

Sammantaget pekar resultaten i kartläggningen på att det viktiga brottsförebyggande arbete som utförs lokalt, kan förbättras ytterligare. Många av de lokala råden behöver legitimera sitt arbete genom att arbeta mer kunskapsbaserat än de gör i dag. Kommunerna tycks i flera fall behöva prioritera de lokala brottsförebyggande rådets verksamhet i större utsträckning än vad som nu är fallet. Ett fortsatt stöd från staten tycks också vara viktigt för att de lokala råden ska kunna utföra ett väl fungerande brottsförebyggande arbete.

Inledning

Allas vårt ansvar

År 1996 presenterade regeringen det nationella brottsförebyggande programmet *Allas vårt ansvar* (Ds 1996:59). Syftet med programmet är att förstärka och utveckla det brottsförebyggande arbetet i landet. En av programmets utgångspunkter är att brottslighetens orsaker måste angripas lokalt, där problemen finns. I programmet betonas också vikten av att organisera det brottsförebyggande arbetet. Den avgörande förutsättningen för lokalt brottsförebyggande arbete är, enligt *Allas vårt ansvar*, lokalt engagemang och vilja att agera. För att hålla liv i medborgarnas initiativ och engagemang krävs, enligt programmet, en enkel organisation av något slag, exempelvis ett lokalt brottsförebyggande råd eller motsvarande samverkansform.² Denna skulle på ett strukturerat sätt kunna organisera det lokala brottsförebyggande arbetet och därmed utgöra en naturlig hemvist och kontaktpunkt för enskilda personer, företag, föreningar och organisationer som vill arbeta brottsförebyggande. Exempel på aktörer, som kan medverka i sådan samverkansform, är olika förvaltningar inom kommunen eller stadsdelen, polisen, hälso- och sjukvården, arbetsförmedlingen, bostadsföretag samt representanter för näringslivet och föreningar eller enskilda personer.

I *Allas vårt ansvar* konstateras även att det redan finns kunskap som har skapats genom praktiska erfarenheter på lokal nivå och att denna kunskap skulle kunna utgöra en god grund för att uppnå resultat i det brottsförebyggande arbetet. Det betonas också att fler uppföljningar och utvärderingar av lokalt brottsförebyggande arbete kommer att krävas för att ytterligare öka kunskapen om vilka åtgärder som på kort respektive lång sikt kan minska brottsligheten och öka tryggheten i lokalsamhället.

Sammanfattningsvis skulle, enligt *Allas vårt ansvar*, de lokala brottsförebyggande rådets främsta uppgifter vara att samordna det brottsförebyggande arbetet, upprätta lokala brottsförebyggande program och handlingsplaner samt initiera, följa upp och utvärdera brottsförebyggande projekt och insatser.

Kommittén för brottsförebyggande arbete

För att förverkliga det nationella brottsförebyggande programmet inrättades sommaren 1996 Kommittén för brottsförebyggande arbete, där bland annat Brottsförebyggande rådet (Brå) var representerat. Förutom det övergripande ansvaret att förverkliga programmet, var kommitténs huvudsakliga uppgifter att sprida kunskap om fungerande brottsförebyggande metoder. Kommittén skulle också utveckla former för hur universitet och hög-

---

² Med lokalt brottsförebyggande råd menas i denna rapport sådan lokal brottsförebyggande samverkan som har kommunen eller stadsdelsförvaltningen som huvudman, oavsett namnet på samverkansformen. Närpolisråd, där polisen är huvudman, räknas således inte som lokalt brottsförebyggande råd i denna undersökning.

skolor ska kunna bidra med forsknings- och utvecklingskompetens i lokala projekt. Kommitténs uppgift var också att fördela det ekonomiska stöd som staten avsatte för lokalt brottsförebyggande arbete (Allas vårt ansvar, s. 71–72). Dessutom skulle kommittén i samarbete med Brå ”finna former för att bygga upp en kunskapsbank av de erfarenheter som utvinns ur olika projekt” (Allas vårt ansvar, s. 72).

Kommittén för brottsförebyggande arbete startade med att kartlägga hur allmänheten och de offentliga institutionerna såg på brott och brottsförebyggande arbete. Kommittén studerade också erfarenheter från England och Nederländerna. Samtidigt initierade Brå flera forsknings- och utvecklingsprojekt. Ett av dessa var att hitta modeller för hur skolorna skulle kunna arbeta i projekt rörande brott och brottsprevention. Ett annat var att studera olika orter för att se hur man skulle kunna förhindra eller avbryta uppkomsten av hatbrott. År 1997 gavs också skrifter om lokalt brottsförebyggande arbete ut av kommittén. Under år 1998 fortsatte Kommittén för brottsförebyggande arbete och Brå att samarbeta när det gällde bedömning- en av de ansökningar om ekonomiskt stöd som kom in till kommittén.

Brå fungerade som stöd till de kommuner som ville arbeta brottsförebyggande och myndigheten gjorde också speciella satsningar i fem kommuner i syfte att skapa förebilder eller goda exempel. För att sprida kunskap om framgångsrika projekt skapades en databas där ett trettiotal av projekten presenterades. Dessutom spred Brå kunskap om lokalt brottsförebyggande arbete vid olika lokala, regionala och centrala konferenser. Tillsammans med Kriminologiska institutionen vid Stockholms universitet utarbetades också en akademisk utbildning i tillämpad kriminologi speciellt anpassad för dem som var intresserade av lokalt brottsförebyggande arbete.

Enheten för lokalt brottsförebyggande arbete

År 1998 inrättade Brå en ny enhet, enheten för lokalt brottsförebyggande arbete. Från och med år 1999 lades Kommittén för brottsförebyggande arbete ner och dess arbetsuppgifter och målsättning övertogs av enheten för lokalt brottsförebyggande arbete vid Brå.

I och med att denna enhet tog över ansvaret för det ekonomiska stödet påbörjades en omarbetning av de riktlinjer som skulle gälla för ekonomiskt stöd. Precis som tidigare beviljades årligen startbidrag till sådana kommuner som hade beslutat att starta ett lokalt brottsförebyggande råd. När det gällde vilka lokala brottsförebyggande projekt som skulle få ekonomiskt stöd, beslutades att det ekonomiska stödet år 1999 främst skulle ges till vissa prioriterade områden: skolan, bostadsområden, kvinnofrid och föräldrautbildning. Dessutom anlätades externa forskare för att dokumentera, följa upp och/eller utvärdera vissa av de projekt som Brå hade finansierat.

År 2000 skärptes kraven på återrapportering från de projekt som hade beviljats ekonomiskt stöd. Under detta år prioriterades ansökningar som gällde föräldrastöd och föräldrautbildning i brottsförebyggande syfte samt förebyggande av våld mot kvinnor. Året därefter var brott med rasistiska, främlingsfientliga eller homofobiska inslag de områden som prioriterades. Åren 2002 och 2003 valde Brå att prioritera ansökningar om ekonomiskt

stöd som handlade om föräldrastödande verksamhet, att förebygga brott och öka tryggheten i skolan, att genomföra brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder i centrumkärnorna och i bostadsområden samt projekt där det lokala näringslivet var engagerat. Dessutom fortsattes det arbete som syftade till att skapa mer kunskap om lokalt brottsförebyggande arbete genom att utvärderingar av brottsförebyggande arbete på lokal nivå blev ett särskilt prioriterat område.

År 2004 prioriterades ekonomiskt stöd till projekt som syftade till att förebygga en kriminell livsstil bland barn och ungdomar eller hindra individer att återfalla i brott samt till projekt med klotterförebyggande åtgärder. De tidigare prioriterade områdena, att involvera det lokala näringslivet och finansiering av vetenskapliga utvärderingar av lokala projekt, behölls även detta år. Dessutom delades ekonomiskt stöd ut till nätverksträffar där flera lokala brottsförebyggande råd deltog. Som framgår av tabell 1 minskade den beviljade summan för ekonomiskt stöd år 2001. Minskningen berodde på att Brå vid denna tidpunkt gjorde ett strategiskt val som innebar en satsning på utbildningar, konferenser och nätverksträffar för de lokala aktörerna.

Tabell 1. Beviljat ekonomiskt stöd till lokala brottsförebyggande projekt år 1997–2004.

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Summa beviljat ekonomiskt stöd	7 293 tkr	7 360 tkr	6 673 tkr	5 180 tkr	5 427 tkr	5 626 tkr

Källa: Årsredovisningar Brå, åren 1999–2004.

År 2003 utökades och kompletterades den databas som hade inrättats år 1998 till att bli en egen avdelning under Brå:s webbplats. Avdelningen, som döptes till Lokala råd, hade år 2004 fler än 110 000 besökare som var inne på avdelningen längre än fem minuter. I början av år 2005 förnyades och omarbetades avdelningen och döptes då om till Lokalt arbete.

MYNDIGHETENS ARBETE I DAG

Enheten för lokalt brottsförebyggande arbete vid Brå arbetar i dag på olika sätt för att stödja det lokala brottsförebyggande arbetet. Enheten genomför olika sorters utbildningar, informerar om lokala brottsförebyggande åtgärder och delar ut ekonomiskt stöd två gånger per år till lokala verksamheter och projekt. Från och med år 2005 har enheten inlett en omarbetning av riktlinjerna för det ekonomiska stödet. Bland annat har prioriterade områden för ansökningar om ekonomiskt stöd tagits bort. I stället läggs stor vikt vid att arbetet är kunskapsbaserat och bidrar till uppbyggnad av ny kunskap. Ekonomiskt stöd ges till lokala brottsförebyggande projekt för att pröva vilka nya metoder som är effektiva i det lokala brottsförebyggande arbetet. Därutöver ges också ekonomiskt stöd till kartläggning av lokala problembilder, utvärdering av lokalt brottsförebyggande arbete, genomförande av nätverksträffar och inrättande av lokalt brottsförebyggande råd.

År 2004 genomfördes på prov kortare metod- och utvärderingsutbildningar för företrädare för projekt som hade fått ekonomiskt stöd för att arbeta klotterförebyggande. Från och med innevarande år erbjuds dessa

utbildningar till representanter för alla projekt som har fått ekonomiskt stöd för brottsförebyggande arbete. Syftet är att kursdeltagarna ska få kunskap och verktyg som kan leda till bättre genomtänkta projekt. Brå har även utarbetat en vägledande mall för hur återrapporteringar av de projekt som genomförs ska skrivas. Avsikten är att myndigheten ska få in dokumentation i form av fylligare uppföljningar och mer systematiska utvärderingar som ger en bättre kunskapsåterföring av det brottsförebyggande arbetet. Därigenom kommer den samlade kunskapen om vilka åtgärder som ger gott resultat och skälen till detta sannolikt att öka i framtiden.

Utöver det ekonomiska stödet ska myndigheten också tillhandahålla kunskap om lokalt brottsförebyggande arbete. Kunskapsstöd ges både i form av direkt riktat stöd mot de lokala brottsförebyggande råden och mer generellt riktat stöd till brottsförebyggande aktörer. För de lokala brottsförebyggande råden ordnar Brå nätverksträffar och utbildningar utifrån olika brottsförebyggande teman. En gång per år anordnar myndigheten även konferensen *Råd för framtiden*. Därtill för myndigheten en dialog med lokala brottsförebyggande aktörer via e-postadressen *Kontaktpunkten*. Synpunkter och frågor som tas upp där vidarebefordras till de lokala brottsförebyggande råden via ett e-postbaserat direktutskick, *Månadsbrevet*.

I kontakten med de lokala råden och genom återrapporteringar av de projekt som fått ekonomiskt stöd får myndigheten kunskap och erfarenheter om det lokala brottsförebyggande arbete som bedrivs i Sverige. Informationen sammanställs och publiceras både i tryckt form, som exempelvis idéskrifter, rapporter eller i tidskriften *Apropå*, och i digital form som artiklar eller notiser på myndighetens webbplats. På denna kan lokala aktörer dessutom ta del av myndighetens omfattande kriminal- och brottsstatistik.

Våren år 2002 presenterade Brå en nationell strategi för att minska bilbrott, det vill säga tillgrepp ur, från eller av bil. Detta var ett strategiskt val eftersom bilbrott är ett vanligt brott som drabbar många människor och dessutom ofta kan vara inkörsport till en kriminell karriär för unga personer. Genom en större nationell satsning skulle Brå kunna utveckla och förmedla konkreta metoder som aktörerna i de lokala råden skulle kunna arbeta med för att minska bilbrottsligheten. År 2003 fick Brå i uppdrag att tillsammans med Rikspolisstyrelsen arbeta med frågan. En styrgrupp utsågs och på enheten för lokalt brottsförebyggande arbete inrättades ett sekretariat.

Arbetet inleddes med en inventering av lovande nationella och internationella erfarenheter. Kunskaper om verkningsfulla åtgärder har sedan på olika sätt förmedlats till berörda organisationer och myndigheter. De lokala brottsförebyggande råden är en viktig målgrupp för projektet.

MEDLINGSVERKSAMHET

År 2002 trädde lagen om medling med anledning av brott (medlingslagen) i kraft. Regeringen vill att medling ska ges möjlighet att spela en mer framträdande roll i påföljdssystemet för unga lagöverträdare. Brå har därför fått i uppdrag att stimulera en utveckling där målet är att medling ska kunna erbjudas överallt i landet. Redan befintlig medlingsverksamhet ska vid behov utvecklas och byggas ut. Medlingssekretariatet vid Brå fördelar därför

ekonomiskt stöd till medling och ansvarar för utbildning, metodutveckling och kvalitetssäkring av medlingsverksamheten.

Syftet med kartläggningen

Enheten för lokalt brottsförebyggande arbete har, enligt regleringsbrevet till Brå för åren 2004 och 2005, till uppgift att utveckla verksamheten i de lokala brottsförebyggande råden och förbättra kunskaperna och metoderna i deras arbete. Återrapporteringen till justitiedepartementet ska innehålla en ”beskrivning och analys av hur den brottsförebyggande verksamheten har utvecklats i de lokala brottsförebyggande råden” (s. 3 i regleringsbrevet år 2005). Enheten ska även, enligt regleringsbrevet från år 2004, göra en särskild bedömning av i vilken omfattning brottsofferperspektivet uppmärksammas i det lokala brottsförebyggande arbetet.

Under åren 2004–2005 genomförde Brå en kartläggning av det lokala brottsförebyggande arbete som bedrivs i landet av lokala brottsförebyggande råd. Kartläggningen har två syften. Det ena är att ge en bild av hur de lokala brottsförebyggande råden har utvecklats, är organiserade och vilka brottsproblem de arbetar med. Kartläggningen kan användas för att analysera hur de lokala råden bedriver sitt arbete. Analysen utgår från de intentioner som presenterades i det nationella brottsförebyggande programmet *Allas vårt ansvar*. Kartläggningens andra syfte är att ta reda på vilken sorts stöd som de lokala råden behöver för att kunna utföra sitt uppdrag. Denna kunskap är nödvändig för att Brå ska kunna bistå med rätt sorts kunskaps- och metodutveckling. I bägge fallen är de främsta mottagarna för informationen de lokala brottsförebyggande råden, justitiedepartementet samt Brå.

Metod

Kartläggningen grundar sig huvudsakligen på en enkätundersökning med frågor om brottsförebyggande arbete som sändes till Sveriges alla kommuner och till stadsdelarna i Stockholm, Göteborg och Malmö under hösten 2004. Enkäterna sändes till två olika målgrupper. Den ena var de 277 lokala brottsförebyggande råd eller motsvarande samverkansformer³ som myndigheten hösten 2004 hade kännedom om. Den andra målgruppen var de 59 kommuner och stadsdelar där Brå saknade uppgift om att det skulle finnas ett lokalt råd. I dessa fall sändes enkäterna till kommun- respektive stadsdelsnämnd för vidarebefordran till den tjänsteman som var ansvarig för det lokala brottsförebyggande arbetet. Sammanlagt skickades 336 enkäter ut till 288 kommuner⁴ och 48⁵ stadsdelar, vilket innebar att utskicket blev heltäckande.

En liknande enkätundersökning genomfördes år 2001. De frågor som används i de två enkäterna ser delvis olika ut och det är därför inte möjligt

---

³ Hädanefter kommer begreppet brottsförebyggande råd även att inbegripa andra motsvarande lokala samverkansformer.

⁴ Kommunerna Surahammar och Hallstahammar delar på ett råd och så gör även Degerfors och Karlskoga.

⁵ Stadsdelarna Maria-Gamla Stan och Katarina Sofia ingår i samma brottsförebyggande råd.

att göra exakta jämförelser mellan enkätsvaren från år 2001 och år 2004. De jämförelser som dock kommer att göras bör därför ses som fingervisningar om hur det lokala brottsförebyggande arbetet har förändrats mellan år 2001 och år 2004.

SVARSFREKVENNS

Totalt besvarade 233 kommuner och 41 stadsdelar enkäten, vilket motsvarar 82 procent av kommunerna i Sverige samt stadsdelarna i Stockholm, Göteborg och Malmö. Enkäten har besvarats både av de kommuner och stadsdelar som har brottsförebyggande råd och de som saknar sådana. Av dessa 274 kommuner och stadsdelar uppger 232 stycken att de har ett lokalt brottsförebyggande råd som bedriver brottsförebyggande verksamhet. Dessa råd utgör nästan 70 procent av Sveriges samtliga kommuner och stadsdelar i Stockholm, Göteborg och Malmö.

Dessutom svarade de övergripande brottsförebyggande råden i Stockholm, Göteborg och Malmö på enkäten. För att komplettera bilden av det lokala brottsförebyggande arbetet i landet och för att undvika dubbelräkning, beskrivs dessa råd separat nedan.

Storstädernas övergripande brottsförebyggande organisation

Sveriges tre storstäder har hög brottslighet i förhållande till folkmängden. Precis som i övriga landet är det tillgreppsbrottsligheten som utgör den största andelen av de polisanmälda brotten. Av dem gäller de flesta anmälningarna bilbrott, det vill säga tillgrepp från, ur eller av bil.

Gemensamt för storstädernas centrala brottsförebyggande råd är deras uttalade fokus mot ungdomar och arbetet att förebygga nyrekrytering till en kriminell livsstil. Arbetet sker också ofta i nära samverkan med folkhälsoarbetet och det drogpreventiva arbetet.

PREVENTIONSCENTRUM STOCKHOLM, PRECENS

I Stockholm finns i dag inget centralt brottsförebyggande råd. Däremot inrättades år 2000 enheten *Preventionscentrum Stockholm* (Precens) vars uppgift är att stärka och stödja Stockholms 18 stadsdelsförvaltningar i det drog- och brottsförebyggande arbetet.

Precens arbetar även direkt med brottsförebyggande frågor. Bland dessa finns exempelvis folkhälsa, kvinnofrid och medling. Precens arbetar också opinionsbildande och har även fungerat som länk mellan statliga satsningar och stadsdelsförvaltningarna. Det som ofta förenar de olika preventiva aspekterna är bland annat deras gemensamma fokus på ungdomar och ungdomsarbete.

Det finns drogförebyggande samordnare i nästan varje stadsdelsförvaltning i Stockholm. Många av dem arbetar med sin motsvarighet i det lokala brottsförebyggande rådet. I vissa fall samverkar den drogförebyggande samordnaren med dessa grupper genom att exempelvis anordna samordnarmöten och nätverksträffar.

Enheten bedriver också pilotprojekt som sedan utvärderas och sprids till de stadsdelsförvaltningar som är intresserade. Ett exempel är en utbildning av cirkelledare i Precens regi, där syftet är att cirkelledarna ska kunna arbeta direkt med föräldrarna i beteendeprogrammet Kommunikationsmetod (Komet). Andra exempel är medlingsverksamhet och brottsofferstöd. Ett viktigt mål för verksamheten är att ge de lokala aktörerna i stadsdelsförvaltningarna användbara verktyg och fördjupad kunskap om exempelvis kartläggningar, handlingsplaner, utvärderingar och tillsyn.

Precens ligger under den centrala socialtjänstförvaltningen och formulerar där förslag till uppdrag som sedan läggs fram i socialtjänstnämnden för beslut. En del av dessa uppdrag lyfts sedan vidare till kommunstyrelsen för att där bli politiska beslut som berör hela kommunen. I enlighet med detta har Precens fått i uppdrag att utarbeta ett brottsförebyggande program för Stockholm.

TRYGGARE OCH MÄNSKLIGARE GÖTEBORG

Tryggare och Mänskligare Göteborg bildades år 2001 och hette från början Trygg och Säker stad. Senare under samma år bytte man namnet till Tryggare och Mänskligare Göteborg. Namnet uttrycker avsikten att organisationen ska arbeta brett med trygghetsfrågor och att detta arbete ska ske över förvaltningsgränserna. Målet är att skapa en öppen stad där alla göteborgare känner sig trygga att röra sig var de vill, när de vill.

Tryggare och Mänskligare Göteborg utgörs av ett brottsförebyggande råd som stöds av ett kansli. Tanken är att rådet ska vara litet men bestå av inflytelserika personer som bidrar till att ge frågorna tyngd. Göteborgs lokala råd består i dag av åtta representanter från kommunstyrelsen, kriminalvården, polisen, mångfaldsenheten, fastighetsägarna i samverkan, BRIS samt universitet och högskola.

Som ett stöd till det brottsförebyggande rådet finns en arbetsgrupp i form av ett kansli. I kansliet arbetar sju personer med genomförandet av rådets beslut. Kansliet sorterar inte under någon kommunal förvaltning utan lyder direkt under kommunstyrelsen. Tanken är att Tryggare och Mänskligare Göteborg ska kunna fungera som en experimentverkstad. Exempelvis kan kansliet, legitimerat av det lokala rådet, arbeta och delta i många olika sammanhang. Kansliet kan också ta informella kontakter som sedan kan formaliseras om det behövs. Förutsättningarna för detta uppges vara att kansliet har en egen budget, en projektledare som ansvarar för arbetet och ett starkt stöd från det brottsförebyggande rådet.

I Göteborg finns brottsförebyggande samordnare i de flesta stadsdelar. Dessutom finns ofta folkhälsosamordnare och drogförebyggande samordnare med vilka kansliet i Tryggare och Mänskligare Göteborg har ett kontinuerligt och nära samarbete. Bland annat sitter representanter från kansliet i stadsdelarnas lokala brottsförebyggande råd. Tryggare och Mänskligare Göteborg försöker också stimulera och stärka det lokala arbetet genom utbildningar, försöksverksamhet och genom att lyfta fram goda exempel från andra delar av landet. I likhet med de andra storstädernas centrala råd fokuserar rådet i Göteborg på barn och ungdom och på samverkan. Men till skillnad från de andra centrala råden arbetar Tryggare och Mänskligare

Göteborg i hög grad också med att få ett socialt och situationellt tänkande att gå hand i hand. Man menar att situationell prevention är att skapa mötesplatser av olika slag för att därigenom främja mänskliga relationer. Primärt verkar det brottsförebyggande rådet för att bygga mänskligt, trivsamt och överblickbart där den förväntade effekten blir brottsförebyggande. En annan viktig uppgift är att genom medierna lyfta fram goda exempel och tillhandahålla fakta.

VÄLFÄRD FÖR ALLA – DET DUBBLA ÅTAGANDET, MALMÖ

Malmös brottsförebyggande råd inrättades år 1999 och är därmed det äldsta av storstädernas centrala råd. Det brottsförebyggande rådets centrala uppgift är att utveckla Malmö till en attraktiv stad som är tillgänglig för alla malmöbor. I likhet med det brottsförebyggande rådet i Göteborg, består Malmös brottsförebyggande råd av en styrgrupp och en arbetsgrupp. Styrgruppen är politiskt tillsatt och består enbart av ledamöter som företräder politiska partier. Malmös brottsförebyggande råd lyder direkt under kommunstyrelsen och fungerar som ett beredningsorgan till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Arbetsgruppen, som uppges fungera som ett stöd för styrgruppen, består av företrädare för olika verksamheter som berörs av det brottsförebyggande arbetet. Arbetsgruppen stödjer dessutom samordnarna som finns i varje stadsdel genom samverkan och genom att regelbundet anordna utbildningar.

Malmös brottsförebyggande arbete sker utifrån handlingsplanen *Välfärd för alla – det dubbla åtagandet* som antogs av kommunfullmäktige under våren 2004. Handlingsplanen berör hela kommunen och avser arbete inom verksamhetsområdena trygghet, arbete, boende och utbildning. För varje område finns en arbetsgrupp som leds av en förvaltningschef. Exempelvis leds trygghetsarbetet av gatukontorets chef och gruppen består av representanter från flera av kommunens tekniska förvaltningar. Målet för denna grupp är att minska de så kallade trygghetsbrotten misshandel, skadegörelse, inbrott i bostad och bil med minst fem procent per år fram till år 2008.

För att underlätta för andra aktörer som vill engagera sig i arbetet stödjer även arbetsgruppen bildandet av så kallade SSP-grupper med representanter från skola, socialtjänst och polis enligt dansk modell. Fokus för dessa grupper är förebyggande frågor som berör ungdomar.

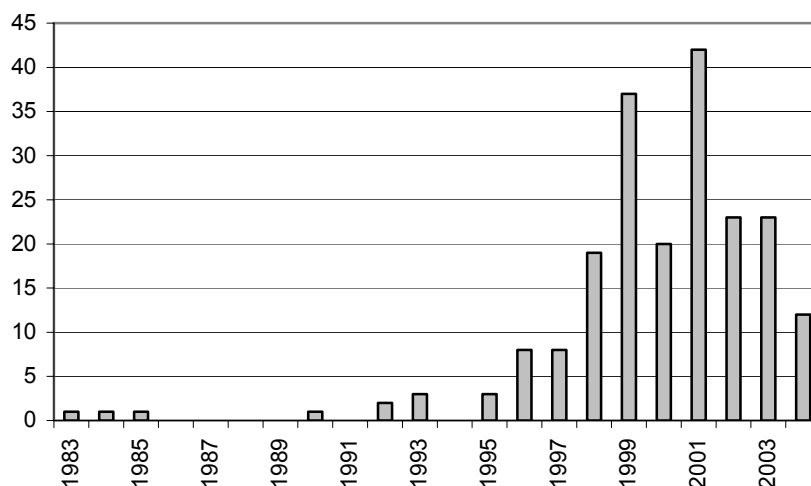
Samordnarna i de lokala råden i Malmö har valt att hålla ihop de förebyggande frågor som rör alkohol, narkotika och brott. Detta har lett till att även ett centralt samarbete på kommunnivå har inletts mellan dessa olika verksamheter.

De lokala brottsförebyggande råden i undersökningen

Rapporten gör inte anspråk på att beskriva situationen för det totala brottsförebyggande arbetet i landet. I stället behandlar och analyserar rapporten arbetssätt och innehåll i de 232 lokala råd som har besvarat enkäten och som uppgivit att de bedriver brottsförebyggande verksamhet. Dessa råd utgör 80 procent av de 292 råd som Brå uppskattar i dag finns i Sveriges kommuner och i Stockholms, Göteborgs och Malmö stadsdelar.

Sedan det nationella programmet *Allas vårt ansvar* presenterades har, som framgår ovan, flertalet kommuner och stadsdelar valt att organisera det lokala brottsförebyggande arbetet i så kallade lokala brottsförebyggande råd. Några bedriver det lokala brottsförebyggande arbetet inom andra samverkansformer som till exempel folkhälsoråd eller trygghetsråd.

Det första lokala brottsförebyggande rådet inrättades år 1983 i Ödes hög. Året därefter inrättade Umeå ett lokalt råd. Under de följande åren inrättades lokala råd endast i långsam takt. År 1999, då Brå övertog uppgiften att stödja det lokala brottsförebyggande arbetet, fanns knappt fyrtio lokala brottsförebyggande råd i Sverige. Det var först i början av 2000-talet som inrättandet av lokala brottsförebyggande råd sköt fart på allvar, vilket framgår av figur 1.

Figur 1. Antal inrättade lokala brottsförebyggande råd, årsvis.

Regionala skillnader präglar tidpunkten för när de lokala brottsförebyggande råden inrättades. Många större städer och stadsdelarna i Göteborg startade tidigt lokala råd. I kommuner med färre än 12 500 invånare samt i stadsdelarna i Stockholm och Malmö var det vanligare att de lokala råden inrättades senare.

De lokala rådens omfattning och spridning

Enligt enkäten har sammantaget två tredjedelar av landets kommuner svarat att de har ett lokalt brottsförebyggande råd. Fördelningen över landet är dock ojämn. En länsvis analys av förekomsten visar att glesbygdskommunerna mer sällan uppger att de har lokala råd, vilket framgår av tabell 2. I till exempel Västerbotten har endast två kommuner av 15 uppgett att de har ett lokalt brottsförebyggande råd. Även när det gäller Jämtland, Kronoberg, Norrbotten, Värmland, Södermanland och Uppsala tycks förekomsten av lokala brottsförebyggande råd vara tämligen liten. I Dalarna uppger däremot alla kommuner att de har ett lokalt råd. I Örebro, Östergötland, Västernorrland, Kalmar och Blekinge län har nästan alla kommuner inrättat lokala brottsförebyggande råd.

Tabellen bör dock tolkas med viss försiktighet. Den ojämnna fördelningen förklaras delvis av att de olika länen har valt skilda vägar för att organisera det lokala brottsförebyggande arbetet. I exempelvis Värmland finns ett centralt brottsförebyggande råd som på många sätt bistår och stödjer det brottsförebyggande arbete som sker i länets kommuner.

Tabell 2. Antal lokala brottsförebyggande råd som har besvarat enkäten, länsvis, endast kommunerna.

Län	Antal kommuner i länet som uppger att det finns lokala brottsförebyggande råd	Antal kommuner i länet
Blekinge	4	5
Dalarna	15	15
Gotland	0	1
Gävleborg	7	10
Halland	4	6
Jämtland	2	8
Jönköping**	9	13
Kalmar	11	12
Kronoberg	4	8
Norrbotten	6	14
Skåne***	27	32
Stockholm***	18	25
Södermanland	4	9
Uppsala	3	7
Värmland	7	16
Västernorrland	6	7
Västerbotten	2	15
Västmanland*	6	11
Västra Götaland***	39	48
Örebro	10	12
Östergötland	11	13
Totalt	195	287

* Kommunerna Surahammar och Hallstahammar har ett gemensamt brottsförebyggande råd.

** Vaggeryd fel i utskicket.

*** Kommunerna Malmö, Göteborg och Stockholm är inte med i beräkningen.

De lokala rådens sammansättning och organisation

Sammantaget uppger de 232 lokala brottsförebyggande råden att de har närmare 900 representanter för olika organisationer, myndigheter och föreningar i råden. Vanligast är att de lokala råden har mellan sex och tio ledamöter.

Tabell 3. Antal ledamöter i de lokala brottsförebyggande råden.

Antal ledamöter i de lokala råden	Antal lokala råd
1–5 ledamöter	20
6–10 ledamöter	92
11–15 ledamöter	70
16–20 ledamöter	24
21 och fler ledamöter	4
Bortfall	22
Totalt	232

NÄRINGSLIVETS OCH BOSTADSFÖRETAGENS REPRESENTATION I DE LOKALA RÅDEN HAR ÖKAT

I enkäten ställdes en öppen fråga om vilka som sitter med i det lokala rådet och vilket mandat den representanten har att besluta för sin huvudmans räkning. Enligt enkätsvaren är alltid kommunen representerad genom minst en tjänsteman och/eller politiker. De förvaltningar och den beslutsnivå som dessa personer representerar varierar kraftigt mellan kommunerna. Den vanligaste icke-kommunala representanten är polisen som finns representerad i 83 procent av de lokala råden. Av de 232 lokala råden uppger närmare nio av tio att de samarbetar med polisen i ganska eller mycket stor utsträckning. Denna andel är oförändrad jämfört med undersökningen år 2001. En skillnad gentemot den tidigare undersökningen är dock att samarbetet tycks ha utvecklats. Det är en större andel lokala råd som år 2004 säger att de samarbetar med polisen i mycket stor utsträckning än det var år 2001.

Näringslivets och bostadsföretagens representation i de lokala råden har ökat i jämförelse med år 2001 då dessa organisationer mer sällan var representerade i de lokala råden. En förklaring kan vara att myndigheten under åren 2002 och 2003 prioriterade projekt som hade samarbete med det lokala näringslivet när det ekonomiska stödet fördelades.

Det är däremot ytterst ovanligt att kriminalvården och åklagarmyndigheten är representerade i de lokala brottsförebyggande råden. Endast ett lokalt råd uppger att de har med en representant från universitet eller högskola, något som eventuellt skulle kunna underlätta kontakten med den akademiska världen. För en mer detaljerad information om vilka organisationer som är representerade i råden, se bilagorna 2, 3 och 4.

STATLIGA OCH KOMMUNALA LEDAMÖTER HAR STORT INFLYTANDE

Sannolikheten för att det lokala rådet ska kunna fatta beslut och genomdriva planerade verksamheter torde vara större om många av ledamöterna i

det lokala rådet kan besluta för sin organisation, förvaltning eller myndighet, än om så inte är fallet. Av de sammanlagt närmare 900 representanterna för olika organisationer, förvaltningar eller myndigheter som sitter med i de lokala råden, uppges drygt hälften ha stort mandat att besluta för sin huvudmans räkning i frågor som rör det lokala brottsförebyggande arbetet. Ytterligare en knapp tredjedel uppges ha visst mandat att besluta i sådana frågor.

Skillnaderna i befogenheter att besluta för sin huvudmans räkning varierar kraftigt mellan de olika yrkesgrupperna, vilket framgår av tabell 4. Denna tabell visar rätten att besluta för representanter för de organisationer som är med i fler än 30 brottsförebyggande råd. De rådsledamöter som representerar räddningstjänsten har oftare än alla andra ett stort beslutsmandat. Detta betyder dock inte att räddningstjänsten har särskilt stort inflytande över det brottsförebyggande arbetet i landet eftersom organisationen bara är representerad i 33 lokala råd. Däremot tycks polisen ha ett stort inflytande i de lokala råden. Denna myndighet är representerad i drygt fyra av fem lokala råd och uppges där ha stort mandat att besluta i mer än hälften av dessa. Även representanter från kommunala enheter, såsom kommunstyrelsen, de tekniska förvaltningarna, socialnämnden och socialförvaltningen uppges ofta ha stort mandat att för sin huvudmans räkning fatta beslut när de deltar i de lokala rådens möten.

Tabell 4. Rätt att besluta i de lokala brottsförebyggande råden för representanter för de organisationer som finns i fler än 30 lokala råd.

Organisation	Andel av representanterna som uppges ha stort beslutsmandat, i procent	Sitter med i totalt antal lokala råd, antal
Räddningstjänst	73	33
Kommunstyrelse	66	117
Teknisk förvaltning	60	38
Socialnämnd	60	37
Socialförvaltning	58	115
Polisen	55	193
Barn- och utbildningsförvaltning	55	53
Bostadsföretag	52	77
Kommunledning	49	49
Hälso- och sjukvård	43	30
Näringsliv	38	95
Folkhälsoråd	37	30
Kyrkan	33	49
Skolan	33	39

DE LOKALA RÅDEN ÄR OFTAST CENTRALT PLACERADE I KOMMUNEN

En viktig faktor för hur de lokala råden kan påverka kommunens eller stadsdelens brottsförebyggande arbete, exempelvis när det gäller valet av insatser eller att avsätta resurser, är var i organisationen som det lokala rådet är placerat. Närmare två tredjedelar av de lokala råden i kommunerna är placerade direkt under kommunstyrelsen eller kommunledningen. Lite mer än en tiondel är en underavdelning till det kommunala folkhälsorådet.

Av de lokala råd som är inrättade i stortstädernas stadsdelar befinner sig nästan vart tredje direkt under stadsdelsnämnden eller stadsdelsförvaltning-

en. Nära hälften av de lokala råden i stadsdelarna tycks dock inte ligga inom någon förvaltning. Flera av dem beskriver sig själva som löst formade samverkansgrupper.

De lokala rådens mötesfrekvens varierar. Hälften av de lokala råden träffas ungefär en gång per kvartal. En tredjedel av de lokala råden träffas mellan fem och åtta gånger per år och de resterande träffas antingen ännu oftare eller bara vid ett eller ett par tillfällen per år. Det går inte att utläsa någon skillnad i mötesfrekvensen i jämförelse med år 2001.

FÅ SAMORDNARE ARBETAR HELTID MED BROTTSFÖREBYGGANDE ARBETE

I enkätutskicket adresserades enkäten till den namngivne samordnaren för det lokala rådet enligt de uppgifter som Brå redan hade. I de fall där uppgift om lokalt råd saknades, adresserades enkäten till *tjänsteman ansvarig för det brottsförebyggande arbetet* i kommunen eller stadsdelen. Syftet var att den person som svarade på enkäten också skulle vara den i kommunen eller stadsdelen som avsatte mest tid för det brottsförebyggande arbetet. Närmare hälften av enkäterna är återsända av samordnare i de lokala råden och en dryg fjärdedel har besvarats och sänkt in av sekreterare i de lokala råden.

Av de personer som har besvarat enkäten uppger drygt fyra av fem att de arbetar heltid. I tretton procent av enkätsvaren uppger den som fyllt i enkäten att hon eller han arbetar deltid.

Att *arbета heltid* betyder dock inte att man använder hela sin arbetstid till brottsförebyggande verksamhet. I flera fall utgör det brottsförebyggande arbetet bara en del av arbetsuppgifterna. På följdfrågan om hur mycket av arbetstiden som de heltidsarbetande har avsatt för brottsförebyggande arbete uppger sex procent att de inte har någon tid alls avsatt för detta. Nära hälften av de heltidsarbetande uppger att de arbetar mindre än en dag i veckan med brottsförebyggande frågor. Av de 232 enkätsvaren uppger 19 att de har 90 procent av tiden eller mer avsatt för det lokala brottsförebyggande arbetet.

Sammanfattningsvis har nästan var tionde kommun eller stadsdel avsatt en heltidstjänst för att driva eller samordna det lokala brottsförebyggande arbetet. I de flesta kommuner och stadsdelar arbetar den som är ansvarig för det lokala rådet en fjärdedel av sin arbetstid eller mindre med frågan.

Tabell 5. Det brottsförebyggande arbetets omfattning hos de enkätbesvarare som arbetar heltid.

Tid som avsätts för brottsförebyggande arbete	Andel lokala råd, i procent (n=191)	Kumulativ procent
0–25 procent av heltid	52	52
26–50 procent av heltid	12	64
51–75 procent av heltid	2	66
76–100 procent av heltid	10	76
Bortfall	25	101

Av kartläggningens 232 lokala brottsförebyggande råd uppger 93 att särskilda ekonomiska resurser, förutom lönekostnader och administrativa kostnader, har avsatts för det brottsförebyggande arbetet under år 2004. Detta är en liten minskning i jämförelse med enkätsvaren från år 2001. Kommuner med äldre lokala råd har i högre grad avsatt resurser än övriga

kommuner. De summor som har avsatts varierar mellan 4 000 kronor och en miljon kronor per år. Vanligast är att 50 000 kronor eller mindre har avsatts, vilket 53 av kommunerna eller stadsdelarna har gjort.

Bland de lokala råd som svarar att kommunen eller stadsdelen inte har avsatt några särskilda resurser är det många som säger att det brottsförebyggande arbetet finansieras inom ordinarie budget. I flera fall delas kostnaderna upp mellan de förvaltningar som berörs av den aktuella frågan. I andra situationer söks speciella medel från den egna organisationen, från fonder eller från andra externa aktörer. Några av de lokala råden uppger att det brottsförebyggande arbetet har finansierats med stöd från Brå.

DE FLESTA LOKALA RÅD INGÅR I NÄTVERK ELLER SAMARBETAR REGIONALT

När det gäller att arbeta lokalt brottsförebyggande kan ett nätverk med andra lokala brottsförebyggande råd underlätta arbetet. Av kartläggningens 232 lokala råd säger sig nästan hälften ingå i ett nätverk med andra lokala brottsförebyggande råd. De lokala råden i Stockholms, Göteborgs och Malmös stadsdelar hör i något högre utsträckning till ett nätverk än de kommunala råden. Det finns även andra regionala skillnader. En större andel av de lokala råden i södra Norrland, södra Svealand och Västra Götaland ingår i nätverk än vad lokala råd i övriga län gör.

Det kan tänkas att samverkan och samordning av det lokala brottsförebyggande arbetet kan understödjas om det också bedrivs ett övergripande arbete på regional nivå. I storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö finns exempelvis, som tidigare framgått, kommuncentrala samverkansorgan som stöttar stadsdelarnas lokala brottsförebyggande råd i deras arbete. Av de kartlagda lokala råden uppger drygt hälften att det finns ett övergripande arbete på regional nivå, förutom det som bedrivs av polisen.

Av de 232 lokala råden i kartläggningen uppger 71 att det saknas ett övergripande brottsförebyggande arbete i deras regioner. Av dessa lokala råd uppger två tredjedelar att de inte heller ingår i något nätverk med andra lokala råd. Det innebär att vart femte lokalt råd i undersökningen varken är delaktigt i ett utbyte med andra lokala brottsförebyggande råd eller ingår i ett övergripande brottsförebyggande arbete. Bland de lokala råd som inte ingår i ett nätverk med andra lokala brottsförebyggande råd är majoriteten intresserade av att ingå i ett sådant.

Arbetets innehåll och inriktning

För att få kunskap om de lokala brottsförebyggande rådets grad av aktivitet ställdes frågan om de har genomfört någon praktisk brottsförebyggande insats under det senaste året, vilket 146 lokala råd uppger att de har gjort. Mest aktiva är de äldre brottsförebyggande råden.

Frågan om de lokala råden hade genomfört någon praktisk insats under det senaste året följdes av en öppen fråga där de lokala råden ombads beskriva vilken sorts insats som har genomförts. Sammantaget visar enkätsvarerna att de 146 aktiva lokala råden har genomfört närmare 500 olika brottsförebyggande insatser under år 2004. Detta innebär att de lokala råd som varit aktiva i genomsnitt har arbetat inom tre verksamhetsområden. Som

framgår av tabell 6 är det vanligast att de lokala råden arbetar mot bilbrott eller alkohol- och drogförebyggande. Det alkohol- och drogförebyggande arbetet riktas oftast mot ungdomar.

Många lokala råd uppger också att de sprider information om brottsförebyggande arbete. Andra lokala råd har arbetat med att förebygga klotter och skadegörelse eller med att stärka medborgarnas upplevelse av trygghet. Flera lokala råd har bedrivit ett allmänt inriktat förebyggande arbete för ungdomar exempelvis i samband med skolavslutningar eller Valborgsmässafton. De genomförda insatserna handlar vanligen om att sprida information. Detta sker ofta antingen via foldrar, föreläsningar, medier eller olika former av kampanjer. Ganska många lokala råd arbetar också med trygghetsvandringar eller belysningsförbättringar.

Tabell 6. Antal lokala brottsförebyggande råd som har genomfört insatser inom olika verksamhetsområden under år 2004.

Brottsförebyggande verksamhetsområde	Antal lokala råd
Bilbrott	51
Alkohol- och drogförebyggande	44
Allmän brottsförebyggande informationsspridning	34
Klotter och skadegörelse	24
Trygghet	20
Ungdomar	20
Grannsamverkan	16
Butiksrån, stölder	15
Föräldrastöd	14
Ungdomar i riskzon	13
Utsatta bostadsområden	12
Brottsförebyggande arbete i skolan	11
Inbrott	11
Nattvandringar	11
Bevakning	10
Medling	9
Rasism och invandrarfientlighet	9
Trafiksäkerhet	9
Bostadsinbrott	8
Samverkan	8
Särskilda riktade insatser	8
Utsatta platser	8
Våldsbrott	8
Äldres trygghet	8
Villainbrott	7
Våld mot kvinnor	7
Kollektivtrafik	6

Det bör även nämnas att några få lokala råd har arbetat med ekonomisk brottslighet och narkotikarelaterad kriminalitet. Ännu färre lokala råd har genomfört åtgärder riktade mot båtbrott och brott i industriområde. När det gäller områdena upprepad utsatthet, återfallskriminalitet, bebyggelseplanering, att stödja brottsoffer eller integration, är det endast ett fåtal lokala råd som uppger att de har arbetat med något av dessa områden.

BROTTSOFFERSITUATIONEN UPPMÄRKSAMMAS SÄLLAN

När en person blir utsatt för ett brott är det sannolikt att hon eller han kommer att känna större otrygghet i framtiden. Forskning visar att många brottsoffer löper en förhöjd risk att brottet kan komma att upprepas. Det är därför viktigt att uppmärksamma brottsoffrens situation i det brottsförebyggande arbetet, något som också justitiedepartementet har påpekat i de senaste två årens regleringsbrev till Brå.

Som nämns ovan uppger endast tre lokala råd att de under det senaste året har riktat några förebyggande åtgärder mot brottsoffer och upprepad utsatthet.

På en direkt fråga om i vilken utsträckning de lokala råden uppmärksammar brottsoffrens situation, svarar 15 procent av de kartlagda lokala råden att de i ganska eller mycket stor utsträckning gjort så. En tredjedel av de lokala råden uppger att de inte alls uppmärksammar brottsoffrens situation i sitt arbete. Även om brottsoffrens situation uppmärksammas i det lokala rådets diskussioner eller då representanter från exempelvis brottsofferjour eller kvinnojour informerar det lokala rådet om frågan, säger många lokala råd att detta inte leder till några konkreta åtgärder.

I många kommuner och stadsdelar finns det dock medlingsverksamhet. De lokala råd som har ett nära samarbete med medlingsverksamheten tenderar att i högre utsträckning än övriga ha uppmärksammat brottsoffrens situation. Bland dessa lokala råd är det vanligt att en ledamot i det lokala rådet också är engagerad i brottsofferjouren. Däremot är det mindre vanligt att brottsofferjouren eller kvinno- och mansjourer är representerade i det lokala rådet, vilket framgår av bilaga 4. Brottsofferjouren är representerad i endast 19 av undersökningens 232 lokala råd. Representanter från kvinno- eller mansjourer återfinns i fem av de kartlagda lokala råden.

DET ÄR VANLIGT ATT FLER AKTÖRER SAMVERKAR

Nästan fyra femtedelar av de kartlagda lokala råden uppger att de samarbetar med andra aktörer än dem som sitter med som ledamöter i det lokala brottsförebyggande rådet. En klar majoritet av de lokala råd som genomfört åtgärder under det senaste året svarar att de alltid eller ofta genomför arbetet i samverkan med lokala berörda aktörer. Drygt hälften av dem förklarar att åtgärderna alltid eller ofta genomförs av tillfälligt tillsatta arbetsgrupper.

Vart tredje av de lokala råd som under det senaste året genomfört något praktisk brottsförebyggande insats, uppger att de praktiska åtgärderna alltid eller ofta genomförs av fasta arbetsgrupper. Vart femte av de aktiva lokala råden säger att de upprättar arbetsplaner för hur de konkreta åtgärderna ska genomföras. Hur samarbetet ser ut och arbetet utformas tycks antingen bero på den aktuella situationen, de aktiviteter som genomförs eller på vilka samarbetspartner som kommer i fråga. De lokala rådets vanligaste samarbetspartner är, förutom kommunala enheter och polisen, representanter från det lokala näringslivet. Det är också många lokala råd som samarbetar med privata och kommunala fastighetsbolag och med kyrkan. Andra återkommande samarbetspartner för de lokala råden är försäkringsbolag och brottsofferjour. Det är även relativt vanligt att de lokala

råden samarbetar med nattvandrare, föräldraföreningar eller pensionärsföreningar. Däremot är det ytterst få lokala brottsförebyggande råd, endast fyra stycken, som uppger att de samarbetar med invandrarföreningar. Noteras bör också att endast tre lokala råd säger sig ha ett samarbete med kriminalvården eller dess frivård.

Kunskapsbaserat brottsförebyggande arbete

Som tidigare framgått finns det stora variationer i de personella och ekonomiska resurser som kommuner och stadsdelar har avsatt till brottsförebyggande arbete. Trots detta pågår många olika brottsförebyggande projekt och aktiviteter i landet. Men i vilken utsträckning är de genomförda åtgärderna relevanta? Hur vet de lokala råden att åtgärderna är effektiva, att de verkligen leder till minskad brottslighet och/eller ökad trygghet? Används tidigare beprövade kunskaper och erfarenheter när det brottsförebyggande arbetet planeras? Sker genomförandet på ett systematiskt och självreflekterande sätt eller mer slumpmässigt? I vilken utsträckning följs arbetet upp eller utvärderas? Sammanfattningsvis; är det brottsförebyggande arbetet kunskapsbaserat eller inte?

KARTLÄGGNINGAR GÖRS OFTA MEN ANVÄNDS SÄLLAN

För att få kunskap om kommunens eller stadsdelens brottsproblem och kännedom om människors utsatthet för brott och hur människor upplever trygghet bör det brottsförebyggande arbetet utgå från en inventering av problembilden. Närmare tre fjärdedelar av de kartlagda lokala råden uppger att de har gjort någon form av kartläggning. Det är oftast lokala råd som har funnits i mer än tre år som har skapat sig denna grund för det brottsförebyggande arbetet. Av de 167 lokala råd som har gjort en kartläggning har nästan två av tre också genomfört någon brottsförebyggande insats under det senaste året.

Den vanligaste formen av kartläggning är att analysera polisens brottsstatistik. Tre fjärdedelar av de lokala råd som har gjort en kartläggning uppger att de har gjort sådana analyser. Näst vanligast är att man har gjort trygghetsenkäter, vilket knappt hälften av de lokala råden har gjort. Ungefär vart femte lokalt råd som har gjort en kartläggning uppger att den består av trygghetsvandring, enkätundersökning eller intervjuer med nyckelpersoner.

Även om de lokala råden gör en kartläggning, är det mer sällan som denna används som underlag för det fortsatta arbetet. Knappt hälften av de lokala råd som har gjort en kartläggning uppger att det brottsförebyggande programmet eller handlingsplanen har baserat sig på kartläggningen i ganska eller mycket stor utsträckning. En femtedel av de lokala råden menar att programmet/handlingsplanen endast har påverkats i mycket liten utsträckning av kartläggningen. Vart sjunde lokalt råd som gjort en kartläggning uppger att denna inte alls har påverkat hur handlingsplanen eller det brottsförebyggande programmet har utformats.

VART TREDJE LOKALT RÅD HAR ETT BROTTSFÖREBYGGANDE PROGRAM ELLER EN HANDLINGSPLAN

Brottsförebyggande program eller handlingsplaner utgör viktiga styrmedel för det brottsförebyggande arbetet⁶. En stor majoritet av de 146 lokala råd i undersökningen som har genomfört ”praktiska brottsförebyggande insatser” under det senaste året uppger att valet av insatser i ganska eller mycket stor utsträckning påverkas av den handlingsplan eller det brottsförebyggande program som det lokala rådet upprättat.

Av samtliga undersökta lokala råd svarar vart tredje att de har ett brottsförebyggande program som styrmedel för arbetet. En lika stor andel säger att de har upprättat en handlingsplan för hur de ska gå tillväga med arbetet. Majoriteten av de lokala råd som har ett brottsförebyggande program har också en handlingsplan för hur arbetet ska genomföras. De äldre lokala råden utmärker sig även i detta avseende. Äldre lokala råd har oftare än yngre lokala råd formulerat ett brottsförebyggande program eller en handlingsplan. Av de lokala råd som i dag har en handlingsplan har tre fjärdedelar genomfört någon brottsförebyggande insats under året.

Det är inte bara styrdokument i form av kartläggningar eller brottsförebyggande program som påverkar utformningen av det lokala brottsförebyggande arbetet. Närmare tre fjärdedelar av de lokala råd som har genomfört någon brottsförebyggande åtgärd under det senaste året uppger att valet av åtgärder i ganska eller mycket stor utsträckning styrs av information från fältet. Två av tre lokala råd säger att de påverkas i hög grad av rådets enskilda ledamöter, alternativt av brottsstatistik, alternativt av polisens händelserapporter. En tredjedel av de lokala råd som genomfört åtgärder svarar att deras val har påverkats av forskning.

UPPFÖLJNINGAR OCH UTVÄRDERINGAR ÄR VANLIGA

För att veta om de genomförda åtgärderna har lett till önskat resultat eller inte bör man göra en uppföljning eller utvärdering av dem. Med uppföljning menas ett mindre omfattande försök att studera utfallet i samband med ett projekt eller en åtgärd. Utvärdering kännetecknar ett mer utvecklat försök att studera resultatet av en verksamhet. Det kan handla om en processutvärdering där man granskar hur de använda arbetsmetoderna har fungerat. Men det kan också handla om en effektutvärdering där man undersöker vilka effekter som har uppnåtts.

Av de 232 undersökta lokala råden uppger 39 att de har genomfört både uppföljningar och utvärderingar. Ytterligare 60 lokala råd har enbart gjort uppföljningar och sju lokala råd har bara gjort utvärderingar. Närmare hälften av de lokala råden uppger alltså att de gör en granskning av de åtgärder som har genomförts.

Resultatet är dock inte helt rättvisande eftersom många av de lokala råden inte säger sig ha genomfört några praktiska åtgärder under det senaste

---

⁶ Ett brottsförebyggande program är en form av övergripande styrdokument för det brottsförebyggande arbetet i kommunen eller stadsdelen. En handlingsplan är en konkret plan för hur det brottsförebyggande arbetet ska bedrivas under den närmaste tiden, vanligtvis ett år. En handlingsplan kan också gälla för ett specifikt brottsproblem som det lokala rådet har valt att arbeta förebyggande mot.

året. Det har helt enkelt kanske inte funnits någonting att följa upp eller utvärdera.

Om man då i stället ser på de 146 lokala råd som säger sig ha gjort någon form av praktisk åtgärd är andelen lokala råd som har granskat sin genomförda verksamhet något större. Närmare sex av tio lokala råd som har genomfört ett projekt säger sig också ha följt upp eller utvärderat verksamheten. Vanligast är att man har gjort en uppföljning, vilket drygt hälften av de lokala råden har gjort. Det är mindre vanligt att de genomförda åtgärderna har utvärderats. Drygt hälften av de lokala råd som har genomfört någon form av praktiskt åtgärd har således gjort ett systematiskt försök att ta reda på om de förebyggande åtgärderna har fungerat, varit resultatlösa eller i värsta fall till och med ökat den brottslighet som de skulle förebygga.

På frågan om i vilken utsträckning som utvärderingen eller uppföljningen har påverkat det fortsatta arbetet, svarar nästan var tionde lokalt råd att arbetet har påverkats i mycket stor utsträckning. Ytterligare drygt hälften av de lokala råden uppger att det fortsatta arbetet hade påverkats i ganska stor utsträckning.

Åtgärder som genomförs skulle alltså kunna följs upp eller utvärderas i större omfattning än vad som nu sker. En sådan utveckling skulle ge en snabbare kunskapsuppbyggnad än i dag när det gäller effekterna av olika brottsförebyggande åtgärder.

Universitet och högskolor skulle också kunna ha en mer framträdande roll i det brottsförebyggande arbetet. Ett av de lokala råden uppger sig ha vetenskaplig representation i rådet. På en direkt fråga om de lokala råden samarbetar med universitet eller högskolor, svarar 17 procent att så är fallet. I denna fråga finns tydliga regionala skillnader vilket kan förklaras av att kommunernas närhet till universitet och högskolor varierar. De äldre lokala råden har oftare ett samarbete med den akademiska världen än de lokala råd som har funnits en kortare tid.

Samarbetet består oftast av att ett universitet eller en högskola hjälper till med att göra en kartläggning av den lokala problembilden. Samarbetet kan också ske genom att ett universitet eller en högskola bistår med att konstruera och genomföra en utvärdering av ett genomfört brottsförebyggande projekt.

Tabell 6. Antal samt procent av de lokala råden som har genomfört kartläggning, har brottsförebyggande program, har handlingsplan, har gjort uppföljningar, har gjort utvärderingar samt samarbetar med universitet och högskolor.

	Antal lokala råd	Andel lokala råd, i procent (n=232)
Har genomfört kartläggning	167	72
Har ett brottsförebyggande program	88	38
Har en handlingsplan	85	37
Har gjort uppföljningar	99	43
Har gjort utvärderingar	46	20
Samarbetar med universitet och högskolor	39	17

Sammantaget tycks det finnas stora möjligheter för de lokala råden att ytterligare utveckla sitt arbetssätt både när det gäller att bygga ny kunskap om verk samma brottsförebyggande metoder och när det gäller att använda

sig av den kunskap som redan finns. Det är sannolikt att antalet uppföljningar och utvärderingar av genomförda projekt skulle vara högre om samarbetet mellan de lokala råden och de lokala universiteten och högskolorna var mer utvecklat än det är i dag.

DE LOKALA RÅDENS FRÄMSTA UPPGIFT ÄR ATT ARBETA ÖVERGRIPANDE

I enkäten ställdes en öppen fråga om vilka som är det lokala brottsförebyggande rådets främsta uppgifter. Förutom de övergripande målen, att förebygga eller minska brott samt att skapa eller öka trygghet, handlade de vanligaste svaren om olika former av övergripande brottsförebyggande arbete.

De lokala råden tycks i första hand se den samordnande funktionen som den viktigaste. Att vara pådrivare och inspiratör och att ha ett helhetsperspektiv upplevs av de lokala råden som väsentligt. Det kan handla om att ta initiativ till, samordna, prioritera eller leda det brottsförebyggande arbetet. Att stödja andras genomförande av sådana projekt och att stimulera och engagera olika aktörer och möjliggöra för dem att arbeta brottsförebyggande anses också viktigt. Men det kan också handla om att, genom kunskap om bland annat de lokala förutsättningarna, försöka skapa en samsyn om hur problemen ser ut lokalt. Att verka som ett forum för brottsförebyggande frågor och främja samarbetet mellan olika aktörer upplevs också som en väsentlig uppgift, liksom att bygga upp och underhålla relevanta nätverk, både externt och internt.

Ett antal lokala råd anser att det är viktigt både att föra en dialog med medborgarna och att sprida information om brottslighet och brottsförebyggande åtgärder. Speciellt viktigt anses ett riktat arbete mot barn och ungdomar vara. Några lokala råd anger också att funktionen som kunskapsbank och remissinstans är väsentlig.

Endast sex lokala råd har uppgivit att deras främsta uppgift är att själv bedriva konkret brottsförebyggande arbete.

EN TREDJEDJEL AV DE LOKALA RÅDEN TYCKER ATT DE LYCKAS MED UPPGIFTEN

En tredjedel av de 232 lokala brottsförebyggande råden tycker att de i ganska eller mycket stor utsträckning lyckas med rådets uppgift i det lokala brottsförebyggande arbetet. Drygt hälften av de lokala råden anser att de lyckas med uppgiften i viss utsträckning. De lokala råd som upplever att de har lyckats, har oftare formulerat sin uppgift mer konkret än de råd som tycker att de har lyckats mindre bra. Äldre lokala råd upplever oftare än yngre lokala råd att de har lyckats med sin uppgift.

Den vanligaste svårigheten som de lokala råden uppgav vid en kartläggning år 2001 var brist på resurser och engagemang. Vid den undersökningen uppgav också flera lokala råd att det fanns stora oklarheter om hur och med vad råden skulle arbeta och hur de skulle vara sammansatta och organiserade. De lokala råden upplevde då denna otydlighet i själva syftet med arbetet som ett stort hinder. I den aktuella undersökningen nämns dessa frågor mer sällan som problem.

De problem som flest brottsförebyggande råd lyfter fram i dag är bristande engagemang och avsaknad av resurser, både när det gäller perso-

nal och ekonomi. Det bristande engagemanget finns, enligt flera enkätsvar, både hos medborgare, polis och inom den kommunala organisationen. Många upplever att de ekonomiska resurser som avsätts för brottsförebyggande arbete är alltför små.

Sammantaget innebär detta att de lokala råden ofta upplever sitt arbete som lågt prioriterat. Dessa problem är inte nya utan nämns, som framgår ovan, redan vid undersökningen år 2001. Åtta av de kommuner som i dag inte har något lokalt råd, har tidigare haft lokala råd som har lagts ned. Av dessa uppger hälften att orsaken till nedläggningen var brist på resurser och engagemang hos de inblandade aktörerna.

Många lokala råd i dag uppger också att det är svårt att samverka inom rådet och att informationsutbytet mellan det lokala rådets representanter inte alltid fungerar på ett bra sätt. Flera lokala råd tycker att det är problematiskt att arbeta långsiktigt när det saknas kontinuitet. Ytterligare andra nämner att sekretessregler, hos exempelvis socialtjänsten, ibland gör det svårt att få fram sådan information som behövs för att arbeta förebyggande. Dessutom säger många lokala råd att de saknar grundläggande kunskaper, vilket resulterar i att de inte tycker sig kunna göra en korrekt brottsförebyggande analys.

Flera lokala råd understryker vikten av att det lokala brottsförebyggande rådet och dess arbete är känt och erkänt både av allmänheten, kommunen och andra organisationer. Eftersom det är många som slåss om kommunens resurser, menar de lokala råden att det är viktigt att tydligt kunna definiera verksamhetens syfte för att det brottsförebyggande arbetet ska prioriteras i kommunerna.

Brå:s stöd till de lokala råden

Brå:s stöd till det lokala brottsförebyggande arbetet består både av kunskapsstöd och finansiellt stöd. Kunskapsstödet består bland annat av nätverksträffar och utbildningar, idéskrifter, rapporter, nyhetsbrev och information på myndighetens webbplats. Dessutom skickas ett månadsbrev ut via e-post till dem som har anmält intresse. De flesta av dessa stöd är kända hos de lokala råden. Undantaget utgörs av myndighetens kommunstatistik på webbplatsen som 32 lokala råd uppger att de inte känner till.

Brå:s stöd fungerar bra men kan utökas

Myndighetens stöd är välkänt hos de lokala råden i kartläggningen. Mest använda är Brå:s rapporter, idéskrifter och webbplatsen. Vidare svarar två av tre lokala råd att de använder Brå:s tidskrift, *Apropå*, nyhetsbrev, månadsbrev eller Brå:s kommunstatistik. Mindre använd är Brå:s brottsstatistik LUPP (Lokal uppföljnings- och prognosprocedur) och annan statistik från myndigheten.

Tabell 7. Andel lokala brottsförebyggande råd som använder Brå:s stöd i det lokala brottsförebyggande arbetet, i procent (n=232).

	I mycket eller i ganska stor utsträckning	I viss utsträckning	Inte alls	Känner inte till stödet och bortfall
Idéskrifter	43	36	7	15
Brå:s webbplats	42	38	7	13
Rapporter	41	41	6	13
Månadsbrev*	35	36	14	15
Nyhetsbrev	34	38	13	6
Tidskriften <i>Apropå</i>	33	37	15	16
Brå:s kommunstatistik	31	39	14	16
Brottsstatistik från LUPP	21	29	31	13
Annan statistik från Brå	20	33	18	29

* Månadsbrevet sändes vid undersökningen ut varje vecka och kallades då för Veckobrevet. Sedan våren 2005 sänds detta brev i stället ut månadsvis.

Webbplatsen *Lokalt arbete* har många besökare

Av de 98 lokala råd som uppger att de använder Brå:s webbplats i stor omfattning, känner nästan alla till avdelningen *Lokalt arbete*. Majoriteten av dessa lokala råd besöker *Lokalt arbete* oftare än en gång i månaden. Detta bekräftas av de mätningar som myndigheten själv har gjort. *Lokalt arbete* är den mest besökta avdelningen på Brå:s webbplats.

Oavsett om de lokala råden besöker *Lokalt arbete* eller inte efterfrågar de samma innehåll. De allra flesta vill läsa om olika metoder som man kan använda i det brottsförebyggande arbetet. Många av de lokala råden är också intresserade av att ta del av artiklar eller notiser om lokalt brottsfö-

rebyggande arbete, läsa fördjupade projektbeskrivningar av lokala brottsförebyggande projekt och få information om Brå:s stöd.

Brå:s konferenser och nätverksträffar är stöd som inte är lika lättillgängliga för alla lokala råd på grund av att resorna till och från arrangemangen kostar pengar och att deltagandet tar arbetstid i anspråk. Antalet platser på nätverksträffar och utbildningar är också ofta begränsat. Färre lokala råd tar del av konferenser och nätverksträffar än av det övriga kunskapsstöd som Brå erbjuder.

Tabell 8. Andel lokala brottsförebyggande råd som använder Brå:s stöd i det lokala brottsförebyggande arbetet, i procent (n=232).

	I ganska stor eller mycket stor utsträckning	I viss utsträckning	Inte alls	Känner inte till stödet och bortfall
Brå:s konferenser	24	42	19	16
Nätverksträffar och utbildningar	22	38	25	16

Brå:s ekonomiska stöd är uppskattat

Brå stödjer även det lokala brottsförebyggande arbetet genom att fördela ekonomiskt stöd till lokala brottsförebyggande projekt två gånger per år. Syftet med stödet är att ge myndigheten och de lokala brottsförebyggande aktörerna möjlighet att fördjupa och systematisera kunskaperna om effekterna av lokala brottsförebyggande åtgärder. Dessutom ger myndigheten ekonomiskt stöd till inrättandet av lokala brottsförebyggande råd.

En genomgång av det ekonomiska stöd till lokala brottsförebyggande projekt som Brå har beviljat under åren 2003, 2004 och våren 2005 visar att myndigheten under denna tid framför allt har beviljat ekonomiskt stöd till projekt i större städer. Detta har skett utan att det har funnits någon medveten strategi i frågan från myndighetens sida. Däremot förklaras det av att de större städerna har varit mycket aktiva när det gäller att ansöka om ekonomiskt stöd. Sammantaget har 27 större städer beviljats ekonomiskt stöd till brottsförebyggande projekt. I genomsnitt har dessa kommuner fått ekonomiskt stöd till två projekt var. Under samma period har endast ett fåtal kommuner med ett litet antal invånare beviljats ekonomiskt stöd för ett lokalt brottsförebyggande projekt.

Efter genomfört projekt lämnar de lokala råd som fått ekonomiskt stöd en återrapportering till enheten för lokalt brottsförebyggande arbete vid Brå. När enheten sedan omarbetar dessa återrapporteringar till artiklar och skrifter om hur olika kommuner har arbetat lokalt brottsförebyggande, rör dessa beskrivningar oftast praktiska erfarenheter från just större städer. Detta leder sannolikt till att det främst är lokala råd i större städer som känner igen sig i och låter sig inspireras av de åtgärder som enheten för lokalt brottsförebyggande arbete presenterar. En sådan något riktad fördelning av ekonomiskt stöd behöver i sig inte vara felaktig. Däremot finns det anledning för myndigheten att problematisera och diskutera frågan om hur den framtida fördelningen av ekonomiskt stöd bör se ut för att användas på det strategiskt bästa sättet.

De lokala råden efterfrågar en utveckling av kunskapsstödet

I enkäten ställdes också frågor om hur de lokala råden skulle vilja att Brå:s stöd ser ut. Förhållandevis många av de lokala råden svarar att Brå:s stöd som det är utformat idag, fungerar bra. Många lokala råd använder, som framgår av tabell 7 och tabell 8, också myndighetens stöd i en tämligen stor omfattning. Det tycks dock som att detta stöd inte är tillräckligt eftersom många av enkätsvaren uttrycker stora behov av ett utökat stöd. Framför allt säger de lokala råden att de vill ha hjälp från myndigheten för att bättre kunna utforma övergripande brottsförebyggande program. Ett annat vanligt önskemål är att Brå i större utsträckning än i dag ska bidra med teorier om och metoder för hur man kan arbeta brottsförebyggande på lokal nivå. Flertalet svar handlar om att de lokala råden önskar att Brå ska sprida aktuella forskningsresultat och goda exempel genom utbildningar, konferenser eller andra liknande sammankomster. Många av de lokala råden vill också att Brå ska fördela ekonomiskt stöd till den lokala verksamheten. Andra förslag är att myndigheten ska ge praktiskt kunskapsstöd, där rådgivare eller inspiratörer ger förslag på brottsförebyggande metoder eller åtgärder. Flera lokala råd vill att Brå ska arbeta med nätverksbyggande för att stödja erfarenhetsutbyte mellan de lokala råden.

Sammantaget tycks de lokala rådens efterfrågan på stöd vara betydligt större än det utbud som myndigheten i dag kan erbjuda.

Avslutande diskussion

Det nationella brottsförebyggande programmet *Allas vårt ansvar*, som gavs ut år 1996, syftade till att initiera och utveckla det brottsförebyggande arbetet i landet.

FÅ LOKALA RÅD ARBETAR MED ÅTERFALLSKRIMINALITET

”Bland de uppgifter som skulle kunna utföras av ett lokalt brottsförebyggande råd kan nämnas att upprätta konkreta handlingsplaner i syfte att minska nyrekryteringen till kriminella livsstilar, att minska tillfällesbrottsligheten och att minska brottsligheten hos återfallsbrottslingarna.” (Allas vårt ansvar, s. 59)

Inom brottsforskningen framhålls ofta att det är en mycket liten andel av befolkningen som begår en majoritet av det som brukar kallas för vardagsbrott eller mängdbrott. Ett fåtal personers kriminella aktivitet kan således orsaka stor skada och otrygghet för väldigt många människor. Varje minskning av antalet yrkeskriminella skulle alltså ge betydligt färre brott och en markant ökad trygghet.

Det är endast två av de 232 undersökta lokala råden som uppger att de har arbetat med återfallskriminalitet under det senaste året. Detta kan kanske förklaras av att kriminalvården normalt inte finns representerad i de lokala råden. Knappt två procent av de lokala råden uppger att denna statliga verksamhet är representerad i det lokala rådet. En annan förklaring till att endast enstaka lokala råd arbetar för att minska återfallsbrottsligheten skulle kunna vara att det uppfattas som svårt, kanske till och med tröstlöst, att arbeta med återfallsbrottslingar.

Många brottsförebyggande råd har ungdomar som främsta målgrupp för de åtgärder som genomförs. Detta framgår också tydligt vid en genomgång av de ansökningar om ekonomiskt stöd som har lämnats in till Brå under de senaste åren. Nästan oavsett vilken brottstyp som ansökan har gällt, har ofta den grupp som åtgärderna riktats mot varit barn, ungdomar eller deras föräldrar. I enlighet med intentionerna i det nationella brottsförebyggande programmet syftar många gånger dessa åtgärder till att minska nyrekryteringen till kriminella livsstilar. Samtidigt har, som framgått tidigare, det brottsförebyggande arbetet i flera fall ingått i folkhälsoarbetet som till stor del sysslar med alkohol- och drogförebyggande arbete.

Sammantaget tycks frågor som rör exempelvis ungdomar lyftas fram, samtidigt som de lokala råden ännu inte har fokuserat på mängdbrottsligheten i någon större omfattning. En konsekvens av detta skulle kunna bli att mängdbrottsligheten inte minskas i en sådan utsträckning att människors upplevelse av trygghet ökar.

DET ÄR VIKTIGT ATT ÖKA KUNSKAPEN OM VILKA ÅTGÄRDER SOM FUNGERAR OCH VARFÖR

”De projekt och verksamheter som får ekonomiska bidrag bör kunna inordnas som en del i en mer långsiktig plan för kunskaps-

utveckling. Det innebär att särskilda krav skall ställas för beviljande av bidrag. Resultaten och erfarenheterna av de verksamheter som beviljats bidrag skall kunna användas i en sådan kunskapsuppbyggnad. Verksamheten ska därför dokumenteras och följas upp.” (Allas vårt ansvar, s. 71)

Brå bör, enligt Allas vårt ansvar, främst stödja sådana projekt som på sikt kan hjälpa till att bygga upp kunskap om vilka brottsförebyggande åtgärder som fungerar och varför de fungerar som de gör. För att kunna göra detta krävs att projekten åiterrapporterar sitt arbete till myndigheten samt att de rapporter som kommer in är av hög kvalitet. En analys av det lokala brottsförebyggande arbetet och även av myndighetens arbete pekar dock på att det tycks finnas stora utvecklingsmöjligheter när det gäller denna långsiktiga kunskapsuppbyggnad.

Av kartläggningen framgår att de lokala råden i viss omfattning bedriver vad som skulle kunna kallas för ett kunskapsbaserat brottsförebyggande arbete. Med detta menas att arbetet till att börja med utgår från en kartläggning som visar hur den lokala problembilden ser ut. Utifrån en analys av denna formuleras sedan de åtgärder som man vill genomföra. Åtgärderna bör bygga på kunskaper och beprövade erfarenheter. Genomförandet av åtgärderna bör ske systematiskt och enligt en handlingsplan som reglerar bland annat vad som ska göras, vem som ska göra det och när det ska göras. Under projektets gång bör arbetet utvärderas eller följas upp. En sådan utvärdering eller uppföljning bör helst innehålla både en processutvärdering och en utvärdering av de effekter som åtgärden eller åtgärderna har haft. Efter avslutat projekt sänds denna utvärdering eller uppföljning till Brå.

För att Brå ska kunna använda sig av de lokala rådets erfarenheter är det önskvärt att de i större utsträckning än nu arbetar på det sätt som beskrivs ovan. Ett viktigt steg i denna riktning har redan tagits genom de förändrade riktlinjer för ekonomiskt stöd och den mall för åiterrapportering som myndigheten införde inför år 2005. Dessa dokument tydliggör de krav som myndigheten har på projekt som beviljas ekonomiskt stöd. Mallen för åiterrapportering är även tänkt att fungera som ett handfast hjälpmedel när projekten ska följas upp eller utvärderas. Den metodutbildning i kunskapsbaserat brottsförebyggande arbete som sedan våren 2005 erbjuds de projekt som har fått ekonomiskt stöd är också ett viktigt inslag för att säkra en långsiktig uppbyggnad av kunskap om verksamma brottsförebyggande åtgärder.

KONTAKTEN MELLAN DE LOKALA RÅDEN OCH DEN VETENSKAPLIGA VÄRLDEN BÖR STÄRKAS

”Det är också angeläget att finna former för att i det lokala arbetet engagera personer som har vetenskaplig kompetens, t.ex. vid lokala högskolor, för att få dem att bistå vid uppläggning och utvärdering av lokala projekt... En ökad samverkan mellan forskning och praktik på detta område skapar förutsättningar för en systematisk kunskapsuppbyggnad och främjar kontinuiteten i arbetet... Genomförandekommittén skall utveckla former för samverkan med landets universitet och högskolor i syfte att dessa

skall kunna bidra med forsknings- och utvecklingskompetens i lokala projekt.” (Allas vårt ansvar, s. 70 och 72)

I vilken utsträckning som forskning och praktik samverkar kan mätas på olika sätt. I denna undersökning mäts frågan genom en uppskattning av det konkreta samarbetet mellan de lokala råden och den akademiska världen. På en direkt fråga om det lokala rådet samarbetar med universitet och högskolor uppger nästan vart femte lokalt råd att de har ett sådant samarbete.

Avståndet mellan flertalet av de lokala råden och den vetenskapliga världen kan vara en förklaring till att relativt få lokala råd arbetar på ett sätt som skulle kunna beskrivas som kunskapsbaserat. Som tidigare framgått görs ofta kartläggningar av problembilden, men de används mer sällan när det brottsförebyggande arbetet ska planeras. Det har också framkommit att en ganska stor andel av de undersökta lokala råden följer upp och/eller utvärderar sina åtgärder. Ungefär hälften av dessa uppger att de låtit sig påverkas i det fortsatta arbetet av sina uppföljningar och utvärderingar.

Universitet och högskolor skulle kunna bidra med stor kompetens i många av de brottsförebyggande råden. I ljuset av detta finns det anledning att se över hur mötet mellan den akademiska världen och den praktiska verkligheten kan underlättas. Ett exempel på ett sådant arbete skulle kunna vara att bygga upp ett nätverk med akademiska institutioner på olika platser i landet. När Brå får kännedom om ett intressant lokalt förebyggande projekt, eller beviljar ekonomiskt stöd till ett sådant, skulle myndigheten kunna koppla samman aktörerna i projektet med den lokala högskolan eller universitetet.

Däriigenom skulle Brå kunna bidra till en mer genomtänkt, systematisk och kontinuerlig kunskapsuppbyggnad när det gäller verksamma brottsförebyggande metoder. Myndigheten skulle bättre än i dag ta tillvara dessa kunskaper för att bygga upp en mer renodlad kunskapsbank. Denna kan exempelvis finnas på myndighetens webbsida där lokala råd och andra aktörer på ett enkelt sätt kan ta del av beprövade åtgärder och brottsförebyggande metoder.

DET LOKALA ENGAGEMANGET I DE LOKALA RÅDEN KAN BREDDAS

”Att det inrättas ett lokalt brottsförebyggande råd med företrädare för kommunen och olika lokala myndigheter, privata intressenter och enskilda medborgare får givetvis inte innebära att det är myndigheternas intressen som sätts i förgrunden. Tvärtom skall ett sådant råd främst verka för att stödja det medborgerliga initiativet och ta till vara de enskilda individernas intresse av att medverka i det brottsförebyggande arbetet.” (Allas vårt ansvar, s. 58–59)

Enligt citatet ovan skulle en av de lokala rådets viktigaste uppgifter vara att hålla liv i människors engagemang och fungera som en kontaktpunkt för underifrån kommande initiativ. Men av kartläggningen framgår tydligt att de som ingår i de lokala råden främst kommer från polisen eller från de

olika kommunala förvaltningarna och nämnderna. Den vanligaste representanten från det så kallade civila samhället kommer från kyrkan som sitter med i drygt vart femte lokalt råd. De övriga grupperingarna, exempelvis ungdomsföreningar, pensionärsföreningar eller idrottsföreningar finns bara representerade i färre än vart tionde lokalt råd. Inget av de 232 undersökta lokala råden uppger att de har med någon representant från en invandrarförening.

En förklaring skulle kunna vara att de lokala råden kanske stödjer det medborgerliga initiativet på andra sätt än genom att bjuda in enskilda individer till det lokala brottsförebyggande rådet. Denna bild får ett visst stöd av enkätsvaren. I dessa uppger en stor majoritet av de kartlagda lokala råden att de samarbetar med andra aktörer än de som sitter med som ledamöter i rådet. Vilka dessa aktörer är framgår dock inte av undersökningen.

Om detta innebär att de lokala råden lever upp till intentionerna i Allas vårt ansvar går inte att fastställa utan en fördjupad undersökning. Däremot är det sannolikt att samarbetet mellan det omgivande samhället å ena sidan och de lokala brottsförebyggande råden å den andra, skulle behöva utvecklas och förstärkas ytterligare.

DET REGIONALA SAMARBETET FUNGERAR OFTA MEN KAN FÖRSTÄRKAS

”Tyngdpunkten i det brottsförebyggande arbetet skall ligga på lokal nivå. Det är dock angeläget att undersöka hur insatserna också på regional nivå kan förstärkas. Genomförandekommittén bör göra en sådan undersökning och föreslå åtgärder i syfte att stärka det brottsförebyggande arbetet på det regionala planet.” (Allas vårt ansvar, s. 72)

Av enkätundersökningen framgår att fyra av fem lokala brottsförebyggande råd har ett samarbete med andra lokala råd. Under de nätverksträffar och utbildningar som myndigheten anordnar säger ofta lokala aktörer att detta samarbete är viktigt. De lokala råden vill inte stå ensamma i arbetet. De vill ha kontakt med andra i samma situation som de kan resonera och utbyta erfarenheter med. Att arbeta ännu mer för att främja ett utökat och fördjupat regionalt eller tematiskt samarbete tycks därför vara en viktig uppgift för myndigheten. De enskilda samordnarna skulle därigenom förstärkas i sin roll, kunna göra ett ännu bättre arbete och verksamheten skulle bli mer professionell.

DET LOKALA BROTTSFÖREBYGGANDE ARBETET HAR UTVECKLATS

Som tidigare framgått efterfrågar de lokala råden ett mer omfattande stöd från nationella Brå än myndigheten kan ge i dag när det gäller att arbeta kunskapsbaserat. Många lokala råd vill ha mer handfast hjälp, exempelvis genom att få mer information om teorier om och metoder för hur man bäst kan arbeta brottsförebyggande.

Enheten för lokalt brottsförebyggande arbete vid Brå har redan förstärkt detta arbete genom det utökade metodstöd som ges i samband med att det ekonomiska stödet fördelas. Enheten utarbetar för närvarande också en form av kortfattad och handfast information, så kallade *Tool Kits*, där

varje Tool Kit är tänkt att beskriva olika åtgärder för en viss kategori av brott.

Frågan har också diskuterats vid ett par så kallade nätverksträffar som anordnats av Brå i samarbete med Rikspolisstyrelsen och Förbundet Sveriges Kommuner och Landsting. Vid en av dessa träffar deltog både poliser och lokala samordnare. Enheten för lokalt brottsförebyggande arbete har under år 2005 genomfört ytterligare två nätverksträffar om kunskapsbaserat brottsförebyggande arbete. Även denna kartläggning bör ses som ett bidrag till arbetet.

Allas vårt ansvar är ett program som är fyllt av visioner. Med de erfarenheter och den kunskap som finns i dag skulle det vara möjligt att ytterligare konkretisera arbetet med hur man bäst kan arbeta brottsförebyggande på det lokala planet. Nya former för hur lokala råd ska kunna ta tillvara enskilda individers engagemang behöver skapas och frågan om hur alla grupper i samhället ska kunna bli representerade i det brottsförebyggande arbetet behöver diskuteras.

Sammanfattningsvis tycks det lokala brottsförebyggande arbetet i landet ha utvecklats både kvantitativt och kvalitativt under de nio år som har gått sedan Allas vårt ansvar publicerades. I flera fall har intentionerna i detta nationella brottsförebyggande program uppfyllts. I andra avseenden behöver arbetet utvecklas ytterligare.

Bilagor

Bilaga 1. Enkät

---

1 (15)

Till tjänsteman ansvarig för det brottsförebyggande arbetet i kommunen eller stadsdelen

Vilken kommun eller stadsdel gäller svaren?.....

Enkätundersökningen kommer att kompletteras med intervjuer med en del av er som svarat. För oss vore det därför till stor hjälp om du, som kan tänka dig att bli intervjuad, vill uppge ditt namn, telefonnummer och e-postadress så att vi kan höra av oss till dig för eventuell intervju.

Namn: .....

Telefon: .....

E-post: .....

Många kommuner eller stadsdelar har valt att inrätta det lokala brottsförebyggande arbetet i så kallade lokala brottsförebyggande råd. Andra har valt att bedriva det lokala brottsförebyggande arbetet inom andra samverkansformer som till exempel i så kallade folkhälsoråd eller trygghetsråd.

Med lokala brottsförebyggande råd eller motsvarande samverkansform menas i denna undersökning sådana lokala brottsförebyggande samverkansformer som har kommunen eller stadsdelsförvaltning som huvudman, oavsett namn på samverkansformen. Närpolisråd, där polisen är huvudman, räknas således inte som lokalt brottsförebyggande råd i denna undersökning.

- 1 Finns det i er kommun eller stadsdel ett lokalt brottsförebyggande råd eller en motsvarande samverkansform?

Ja

Nej

Om nej, har det tidigare funnits ett lokalt brottsförebyggande råd eller en motsvarande samverkansform i kommunen eller stadsdelen?

Ja

Nej

Om det tidigare funnits ett lokalt brottsförebyggande råd eller en motsvarande samverkansform, varför finns det inte längre kvar?

.....

.....

.....

.....

2. Bedrivs det lokala brottsförebyggande arbetet i er kommun eller stadsdel inom ett lokalt brottsförebyggande råd eller motsvarande samverkansform?

Ja

Nej

Om nej, av vem och hur bedrivs det lokala brottsförebyggande arbetet i kommunen?

.....

.....

.....

.....

Om ni inte bedriver brottsförebyggande arbete inom ett lokalt brottsförebyggande råd eller motsvarande samverkansform, tackar vi här för er medverkan och ber er skicka in enkäten i bifogat svarskuvert.

Enkätundersökning

Brottsförebyggande rådet

Fortsättningsvis avser begreppet *det lokalabrottsförebyggande rådet* även andra motsvarande samverkansformer som definieras i rutan på sidan 2.

Organisation

3. Var i kommunens eller stadsdelens organisation finns det lokala brottsförebyggande rådet?

.....
 .....
 .....

4. Vilket år inrättades det lokala brottsförebyggande rådet i kommunen eller stadsdelen?

År .....

5. Vilken befattning har du inom kommunen eller stadsdelen?

.....
 .....

6. Inom vilken förvaltning arbetar du?

.....
 .....

7. Vilken är din roll i det lokala brottsförebyggande rådet?

.....
 .....

8. Arbetar du heltid eller deltid?

Heltid

Deltid, jag arbetar ..... % av heltid

9. Hur stor del av din arbetstid är avsatt till brottsförebyggande arbete? .....%

10. Har kommunen eller stadsdelsförvaltningen avsatt särskilda ekonomiska resurser till brottsförebyggande verksamhet? (bortsett från löne- och driftskostnader)

Ja, nämligen .....kronor år 2004.

Nej

Om inte, hur finansieras det lokala brottsförebyggande arbetet?

.....
 .....
 .....
 .....

13. Vilka aktörer sitter med i det lokala brottsförebyggande rådet, vilken befattning har de i sin organisation och har de mandat att besluta för sin huvudmans räkning?

Förvaltning eller organisation	Befattning	Har inte mandat	Har visst mandat	Har fullt mandat
exempel: Socialförvaltningen	exempel: nämndsekreterare	☐	☐	☒
Invandrarförening	ordförande	☐	☒	☐
.....		☐	☐	☐
.....		☐	☐	☐
.....		☐	☐	☐
.....		☐	☐	☐
.....		☐	☐	☐
.....		☐	☐	☐
.....		☐	☐	☐
.....		☐	☐	☐
.....		☐	☐	☐
.....		☐	☐	☐
.....		☐	☐	☐
.....		☐	☐	☐
.....		☐	☐	☐
.....		☐	☐	☐
.....		☐	☐	☐
.....		☐	☐	☐
.....		☐	☐	☐

14. Finns det andra aktörer som det lokala brottsförebyggande rådet samarbetar med, i så fall vilka och i vilka situationer?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Enkätundersökning

Brottsförebyggande rådet

Inriktning

Ett brottsförebyggande *program* är en form av övergripande styrdokument för det brottsförebyggande arbetet i kommunen.

En *handlingsplan* är en konkret plan för hur det brottsförebyggande arbetet ska bedrivas under den närmaste tiden, vanligtvis ett år.

15. Finns det i dag, hösten 2004, någon form av övergripande brottsförebyggande program i kommunen? *Om ja, bifoga gärna programmet med enkätsvaret.*

- Ja
 Nej

16. Har kommunen eller stadsdelen i dag någon form av handlingsplan för det brottsförebyggande arbetet? *Om ja, bifoga gärna handlingsplanen med enkätsvaret.*

- Ja
 Nej

17. Har någon i kommunen eller stadsdelen genomfört kartläggningar av den lokala problem-bilden?

- Ja, nämligen .....
 Nej

Om ja, vilken eller vilka typer av kartläggningar?

- Trygghetsvandringar om allmänhetens upplevelser av problem och trygghet
 Trygghetsenkäter om allmänhetens upplevelser av problem och trygghet
 Andra enkätundersökningar
 Intervjuer med nyckelpersoner
 Analys av brottsstatistik
 Annat, nämligen .....

18. Om kartläggningar genomförts, i vilken utsträckning har kommunens eller stadsdelens brottsförebyggande program eller handlingsplan baserats på dessa?

Inte alls	I viss utsträckning	I ganska stor utsträckning	I mycket stor utsträckning	Program eller hand- lingsplan saknas
☐	☐	☐	☐	☐

Arbetsätt

22. Bedöm i vilken utsträckning det lokala brottsförebyggande rådets val av insatser påverkas av följande faktorer.

	Påverkar inte alls	Påverkar lite grann	Påverkar ganska mycket	Påverkar mycket
Kommunens brottsförebyggande program	☐	☐	☐	☐
Kommunens eller stadsdelens brottsförebyggande handlingsplan	☐	☐	☐	☐
Brottsstatistik	☐	☐	☐	☐
Polisens händelserapporter	☐	☐	☐	☐
Anmälningar till socialtjänsten	☐	☐	☐	☐
Trygghetsmätningar	☐	☐	☐	☐
Frågeundersökningar i skolor	☐	☐	☐	☐
Forskning	☐	☐	☐	☐
BRÅ:s riktlinjer för ekonomiskt stöd	☐	☐	☐	☐
Medborgarmöten	☐	☐	☐	☐
Media	☐	☐	☐	☐
Enskilda intressenters synpunkter	☐	☐	☐	☐
Information från fältet	☐	☐	☐	☐
Enskilda ledamöter i rådet	☐	☐	☐	☐
Annat, nämligen	☐	☐	☐	☐

23. I vilken utsträckning upprättar det lokala brottsförebyggande rådet skriftliga handlingsplaner för enskilda åtgärder?

Inte alls	I viss utsträckning	I ganska stor utsträckning	I mycket stor utsträckning
☐	☐	☐	☐

Enkätundersökning

Brottsförebyggande rådet

24. Hur genomförs de åtgärder som det lokala brottsförebyggande rådet har beslutat?

	Aldrig	Ibland	Ofta	Alltid
I fasta arbetsgrupper	☐	☐	☐	☐
I tillfälliga arbetsgrupper	☐	☐	☐	☐
I samverkan mellan problemägare	☐	☐	☐	☐
Av samordnaren själv	☐	☐	☐	☐
Av enskilda personer	☐	☐	☐	☐
Annat, nämligen	☐	☐	☐	☐

Ibland används begreppen utvärdering respektive uppföljning synonymt. *Uppföljning* avser dock ofta mindre omfattande försök att studera utfallet i samband med ett projekt eller en åtgärd.

Utvärdering kännetecknar mer utvecklade försök att studera en verksamhets resultat. Det kan både handla om att ta reda på vilka effekter som uppnåtts och att undersöka arbetsmetoder eller resursutnyttjande.

25. Har det genomförts uppföljningar av projekt eller åtgärder som initierats av det lokala brottsförebyggande rådet?

Ja, uppföljningar har genomförts för ca ..... av ..... projekt eller åtgärder.

Nej

26. I vilken utsträckning har genomförda uppföljningar påverkat det fortsatta brottsförebyggande arbetet?

Inte alls	I viss utsträckning	I ganska stor utsträckning	I mycket stor utsträckning
☐	☐	☐	☐

27. Har det genomförts utvärderingar av projekt eller åtgärder som initierats av det lokala brottsförebyggande rådet?

Ja, utvärderingar har genomförts för ca ..... av ..... projekt eller åtgärder

Nej

28. I vilken utsträckning har genomförda utvärderingar påverkat det fortsatta brottsförebyggande arbete?

Inte alls	I viss utsträckning	I ganska stor utsträckning	I mycket stor utsträckning
☐	☐	☐	☐

29. Samarbetar det lokala brottsförebyggande rådet med universitet och högskolor?

- Ja
 Nej

Om ja, vilken form av samarbete och med vilken högskola eller universitet och institution?

.....
 .....
 .....

30. I vilken utsträckning samarbetar kommunen eller stadsdelen med polisen i det brottsförebyggande arbetet?

Inte alls	I viss utsträckning	I ganska stor utsträckning	I mycket stor utsträckning
☐	☐	☐	☐

31. Bedrivs det, förutom av polisen, något arbete på regional nivå för att stimulera det brottsförebyggande arbetet i kommunerna i er region?

- Ja
 Nej

Om ja, beskriv kortfattat på vilket sätt.

.....
 .....
 .....
 .....

32. Ingår det lokala brottsförebyggande rådet i något nätverk med andra lokala brottsförebyggande råd?

- Ja
 Nej

Om nej, finns det intresse av att ingå i ett sådant nätverk?

- Ja
 Nej

Stödet från BRÅ

33. I vilken utsträckning använder ni, i det lokala brottsförebyggande rådet, BRÅ:s stöd?

	Inte alls	I viss utsträckning	I ganska stor utsträckning	I mycket stor utsträckning	Känner inte till stödet
BRÅ:s konferenser	☐	☐	☐	☐	☐
BRÅ:s nätverksträffar eller utbildningar	☐	☐	☐	☐	☐
BRÅ:s idéskrifter	☐	☐	☐	☐	☐
BRÅ:s rapporter	☐	☐	☐	☐	☐
BRÅ:s tidskrift Apropå	☐	☐	☐	☐	☐
BRÅ:s veckobrev	☐	☐	☐	☐	☐
BRÅ:s webbplats	☐	☐	☐	☐	☐
BRÅ:s nyhetsbrev	☐	☐	☐	☐	☐
BRÅ:s kommunstatistik	☐	☐	☐	☐	☐
BRÅ:s bilbrottsstatistik i LUPP	☐	☐	☐	☐	☐
BRÅ:s övriga statistik	☐	☐	☐	☐	☐
Annat, nämligen.....					

34. Till vad behöver ni i det lokala brottsförebyggande rådet stöd från BRÅ?
(rangordna: 1 är viktigast, 2 är näst viktigast osv.)

- ___ Till att organisera det lokala brottsförebyggande arbetet
- ___ Till att kartlägga den lokala problembilden
- ___ Till att utforma övergripande brottsförebyggande program
- ___ Till att utarbeta tillvägagångssätt för det brottsförebyggande arbetet
- ___ Till att ta del av teorier om brottsförebyggande arbete
- ___ Till att ta del av aktuella forskningsresultat
- ___ Till annat, nämligen .....

35. På vilket sätt vill ni att BRÅ ska stödja det lokala brottsförebyggande arbetet?

.....

.....

.....

Lokala råd är en avdelning på BRÅ:s webbplats som särskilt vänder sig till lokala brottsförebyggande aktörer. Där finns bland annat nyheter och beskrivningar av lokala projekt, men också information om rapporter, ekonomiskt stöd samt kontaktuppgifter till de lokala brottsförebyggande råden.

36. Känner ni till Lokala råd på BRÅ:s webbplats?

- Ja
 Nej

Om ja, hur ofta besöker ni Lokala råd på BRÅ:s webbplats?

- En gång i veckan eller oftare
 En gång varannan vecka
 Tre till fyra gånger i månaden
 En gång i månaden
 Mer sällan eller aldrig

37. Vilken sorts information vill ni ha på Lokala råd?

(rangordna: 1 är viktigast, 2 är näst viktigast osv.)

- ___ Information om BRÅ:s stöd (exempelvis ekonomiskt stöd, utbildningar, ECPA m.m.)
 ___ Artiklar och notiser om lokalt brottsförebyggande arbete
 ___ Fördjupade projektbeskrivningar av lokala brottsförebyggande projekt
 ___ BRÅ-rapporter
 ___ Kontaktuppgifter till de lokala råden
 ___ Aktuell forskning
 ___ Metoder i att bedriva brottsförebyggande arbete
 ___ Information om hur man startar ett lokalt brottsförebyggande råd
 ___ Information om hur man startar ett brottsförebyggande projekt
 ___ Brottstatistik på kommunnivå
 ___ Information om näringslivets roll i det brottsförebyggande arbetet
 ___ Tips om relevanta länkar
 ___ Tips om relevant litteratur
 ___ Annat, nämligen .....

38. Saknar ni någon information på Lokala råd?

- Ja
 Nej

Om ja, vad saknas? .....

Enkätundersökning

Brottsförebyggande rådet

Avslutande frågor

39. Vilka är det lokala brottsförebyggande rådets främsta uppgifter i det brottsförebyggande arbetet?

.....
 .....
 .....

40. I vilken utsträckning tycker ni att det lokala brottsförebyggande rådet hittills har lyckats uppfylla sina uppgifter?

Inte alls	I viss utsträckning	I ganska stor utsträckning	I mycket stor utsträckning
☐	☐	☐	☐

Kommentar.....
 .....
 .....

41. Finns det några särskilda svårigheter som ni har stött på i det lokala brottsförebyggande arbetet?

- Ja
 Nej

Om ja, i så fall vilka? .....

.....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....

42. Vilka är era bästa tips till andra brottsförebyggare på lokal nivå?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

43. Övriga synpunkter eller kommentarer

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

TACK FÖR ER MEDVERKAN!

Bilaga 2. Statliga myndigheters representation i de lokala råden

Statliga myndigheter	Uppges sitta med i andel av de lokala råden, i procent (n=232)
Polisen	83
Försäkringskassan	5
Arbetsförmedlingen	4
Kriminalvården, inklusive frivården	4
Åklagarmyndigheten	3
Apotek	3
Migrationsverket	2
Universitet och högskolor	0,4

Bilaga 3. Kommunala och landstingskommunala enheters representation i de lokala råden

Kommunala och landstingskommunala enheter	Uppges sitta med i andel av de lokala råden, i procent (n=232)
Barn- och utbildningsförvaltning, utbildningsförvaltning, skolförvaltning, fritidsförvaltning eller kulturförvaltning	67
Socialförvaltning	59
Kommunstyrelse eller stadsdelsnämnd	56
Teknisk förvaltning	32
Kommunledning	21
Hälso- och sjukvård, landstinget	21
Skola	19
Utbildningsnämnd, fritidsnämnd eller kulturnämnd	19
Socialnämnd	16
Räddningstjänst	15
Folkhälsoråd	15
Politiker, övriga	12
Stadsdelsförvaltning	9
Stadsbyggnadskontor	8
Drogförebyggare	6
Säkerhetsansvarig i kommunen/stadsdelen	6
Fritidsgård, inklusive fältassistenter	5
Framtidsförvaltning/utvecklingsenhet	4
Vård- och omsorgsförvaltning	4
Invandrarförvaltning	3
Teknisk nämnd	3
Ungdomsvård	3
Folktandvård	2
Föreningsråd	2
Funktionshinderförvaltning	2
Kollektivtrafik	1

Bilaga 4. Föreningars, företags och övrigas representation i de lokala råden

Föreningar, företag och övriga	Uppges sitta med i andel av de lokala råden, i procent (n=232)
Näringsliv	44
Bostadsföretag	34
Kyrka	22
Ungdomsförening	9
Pensionärsförening	8
Brottsofferjour	8
Boendeorganisation eller hyresgästförening	7
Idrottsförening	6
Försäkringsbolag	5
Övriga föreningar och organisationer	5
Centrumsamverkansförening	4
Nattvandrare	3 t
Byalag	3 t
Föräldraförening	3
Vaktbolag	3
Kvinno- och/eller mansjour	2
Restaurang och nöjesliv	2
Röda Korset (RK)	1
Kriminellas revansch i samhället (KRIS)	1
Gransamverksgrupp	1

English summary

On the right track

A SURVEY OF SWEDEN'S LOCAL CRIME PREVENTION COUNCILS

Authors: Charlotta Gustafsson, Solveig Hollari

Published by:

National Council for Crime Prevention (Brå)
P.O.Box 1386, SE-111 93 Stockholm, Sweden

Reference:

Report 2005:15, ISSN 1100-6676, ISBN 91-38-32226-9

Available in Swedish from:

Fritzes kundservice, SE-106 47 Stockholm, Sweden

In 1996, the Swedish Government presented its national crime prevention programme entitled A Collective Responsibility [*Allas vårt ansvar*].⁷ The programme's objective was to strengthen and develop crime prevention work in Sweden. Over the subsequent period, and in line with the intentions of the programme, a large number of local authorities and city district administrations have organised their local crime prevention work in bodies known as local crime prevention councils. Others have chosen to conduct crime prevention work in other collaborative forms, such as public health councils, for example, community safety and security councils or drug prevention councils. At the present time there are almost three hundred local crime prevention councils in Sweden's local authorities and in the city districts of Stockholm, Göteborg and Malmö.

At the National Council for Crime Prevention (*Brottsförebyggande rådet - Brå*) the Local Crime Prevention Division has the task of developing and supporting the work of the local crime prevention councils and the corresponding, alternative collaborative bodies. The division is also to work to increase the knowledge available to these local councils and to provide improved working methods.

The aim of this survey has been to examine the ways in which the local crime prevention councils have been organised and have evolved. In addition, the survey has also had the objective of identifying the types of support that the local councils need in order to be able to carry out their task.

The survey is primarily based on questionnaires distributed during the autumn of 2004, and its results build first and foremost on the replies from local councils at Sweden's local authorities and the city district administra-

---

⁷ Swedish Ministry of Justice (*Justitiedepartementet* 1996). *Allas vårt ansvar*. Ett nationellt brottsförebyggande program. [A collective responsibility. A national crime prevention programme.] Ds 1996:59. Stockholm. Allmänna förlaget.

tions of Stockholm, Göteborg and Malmö. The 232 crime prevention councils that have completed the questionnaire and reported that they are conducting local crime prevention work account for 80 per cent of the local councils that are known to the National Council for Crime Prevention in 2005.

The 232 local councils studied in this report are distributed across Sweden. Slightly under half of the local crime prevention councils were established prior to the year 2000 and have made notable progress in their local crime prevention work. The survey also indicates that there are variations between the councils as regards their levels of activity and the opportunities available to them to conduct work of this kind.

THE POLICE AND THE LOCAL AUTHORITIES HAVE THE GREATEST INFLUENCE WITHIN THE COUNCILS

Two-thirds of the local crime prevention councils are placed directly under the executive board of the local authority or its leadership group. In addition, the local authority is always represented on the local crime prevention councils by a municipal official and/or a politician.

The executive board of the local authority and representatives of the social services administration appear to have a substantial influence over the crime prevention work that is conducted at the local level in Sweden. The police constitute the most common non local authority body represented on the local crime prevention councils. This agency is represented on 88 per cent of the local councils.

The universities and other institutions of higher education do not play a conspicuous role in crime prevention work. In answer to a direct question as to whether the council collaborated with a university or other institution of higher education, slightly under one-fifth of the councils answered that this was the case.

Almost half of the local crime prevention councils report that they are members of a network comprising several local crime prevention councils. A similar proportion report that there is some form of centralised work being conducted at the regional level, in addition to that of the police, in order to stimulate the crime prevention work of the local authority. Altogether four out of five of the local crime prevention councils included in the study participate in some form of exchange with other local councils or are involved in some type of centralised crime prevention work at the regional level.

Almost half of the local crime prevention councils included in the study report that in 2004, the local authority or city district set aside special economic resources in addition to salary-related and administrative costs, to fund the crime prevention work of the local councils. In these cases, the amounts involved were usually 50,000 SEK (approx. 5,300 Euro) or less.

In the majority of local authorities and city districts, the person responsible for crime prevention work often devotes less than one day per week to this work. One in ten local authorities or city districts report that they have assigned a full time position to work with issues of crime prevention.

ALCOHOL AND DRUG PREVENTION WORK WITH YOUNG PEOPLE IS COMMON

Two-thirds of the local crime prevention councils report that they have implemented some form of practical crime prevention measure over the course of the past year. The two most common areas in which the councils have introduced measures relate to alcohol and drug prevention and to car crime in the form of thefts of and from cars.

KNOWLEDGE-BASED CRIME PREVENTION WORK CAN BE DEVELOPED

Local crime prevention councils do follow-up and evaluate implemented measures to a certain extent. Just over half of the local councils that had implemented some form of practical crime prevention measure over the course of the past year reported that they had also conducted some form of follow-up or evaluation.

Six per cent of the local councils that have followed-up or evaluated an initiative report that the results have influenced the subsequent work to a very great extent. A further fifty per cent (slightly over in fact) of the local councils felt that the results of their follow-up or evaluation had affected the subsequent work to a fairly great extent.

LIMITED RESOURCES, LOW LEVELS OF COMMITMENT AND A LACK OF LEGITIMACY ARE OFTEN PERCEIVED TO CONSTITUTE A PROBLEM

One-third of the local councils that completed the questionnaires report that they have succeeded with the task of local crime prevention work to a fairly great or very great extent. Slightly over half of the councils felt that they had succeeded with this task to some extent.

When the local councils describe the problems they face in the course of their crime prevention work, a lack of resources and low levels of commitment are the factors mentioned most frequently. According to many of the questionnaire answers, the lack of commitment is found among both the civil population, the police and also within the local authority organisation. It seems that this leads many of the local councils to feel that they lack legitimacy in their work. Several local councils also mention that there is lack of continuity which creates problems in relation to work conducted on the basis of a more long-term perspective.

THE LOCAL COUNCILS WOULD LIKE INCREASED AND MORE IN-DEPTH SUPPORT FROM THE NATIONAL COUNCIL FOR CRIME PREVENTION

The National Council provides a number of different forms of support to the local crime prevention councils and to other actors in the field of local crime prevention. Support in the form of published materials includes guidelines documents, reports, the journal *Apropå* and various forms of crime statistics. In addition, the National Council disseminates articles and other forms of information via the Local Work section of the agency's website. The agency also organises network meetings, seminars and training in knowledge-based crime prevention work, and a large annual conference. These forms of support are relatively well known among the local crime prevention councils. But the local councils would like an increased and more in-depth support from the National Council.

LOCAL COUNCILS WITH THE LONGEST HISTORY ARE THOSE THAT FUNCTION BEST

The completed questionnaires indicate that those local councils that have been in existence for a relatively long period of time generally function better than those that were established relatively recently. Besides conducting more intensive programmes of meetings, they are more likely to have conducted surveys of problems and to have established programmes and action plans for their work. Older local crime prevention councils are also more likely to have implemented crime preventive measures over the course of the past year and they follow-up or evaluate their measures more often than younger councils. In addition, the councils that have been in existence for a longer period report that they have been successful in their task more often than their more recently established counterparts. Several of the older local crime prevention councils are located in larger towns and in cities. These councils are also those that are most active when it comes to seeking financial support.

In general, however, there appear to be substantial opportunities for development in relation to both the creation of new knowledge on functional crime prevention methods and the use of the knowledge that already exists. Many local councils are relatively newly established and will continue to need help in raising their level of competence so that local crime prevention work will be improved and conducted in a more well-planned and structured manner.

The support provided to the local councils by the National Council for Crime Prevention will therefore be developed and improved. The agency is already working to improve local crime prevention work and to increase its efficiency by providing financial and knowledge-related support to the local crime prevention councils. This work will be developed. There are also substantial opportunities for development in the area of collaborations between the local councils at the regional level.

The concluding discussion shows that local crime prevention work has evolved a great deal over the years that have passed since the presentation of the programme *A Collective Responsibility*.

None of the local councils report that they are working with the question of recidivist offending, which is responsible for a large proportion of what are often referred to as high volume offences. These offences have a negative effect on people in the course of their daily lives and a reduction in these crimes would constitute an important means of improving people's sense of security.

Taken together, the results of the survey presented in this report suggest that the important crime prevention work that is already being conducted at the local level can be further improved. Many of the local councils need to legitimise their activities by working with a more knowledge-based approach than they do at present. In many cases, local authorities appear to need to prioritise the work of the local crime prevention councils to a greater extent that is currently the case. Continued state support would also seem to constitute an important requirement if the local councils are to be able to conduct well-functioning crime prevention work.